

Hyvinvointikertomus 2022

Simon kunta

Sisälllys	
Johdanto	2
Simon kunnan hyvinvointikertomus 2022	3
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Simon kunnassa	4
Arjen turvallisuus on hyvinvointia ja hyvinvointi on arjen turvallisuutta	5
Sisäisen turvallisuuden arvoketju	5
Hyvinvointi ja turvallisuus / arjen turvallisuuden osa-alueet	5
Lapin maakunnallinen turvallisuussuunnitelma	5
Simon kunnan hyvinvointikertomus 2022	6
Valmistelutahot	6
Indikaattori- ja muu tietoaineisto	6
Painopisteet	6
Talous ja elinvoima	8
Elinvoima	8
Väestö- ja perherakenne	8
Väestön koulutus rakenne	11
Työttömät/työlliset	11
Sairastavuusindeksi, kansantautien kokonaisindeksi	12
Terveydenhuolto, erikoissairaanhoido, sosiaalitoimi, vammaispalvelut	13
Poliisin tietoon tulleet rikokset/rattijuopumustapaukset/omaisuusrikokset	14
Henkilövahinko-onnettomuuksien määrät 2012-2021	15
Onnettomuuskustannukset	16
Ravitsemuksella hyvinvointia	16
Lapset, lapsiperheet ja varhaisnuoret	16
Rikoksista syylliseksi epäillyt	18
Kouluterveyskysely 2021	19
1. Hyvinvointi, osallisuus ja vapaa-aika	19
2. Terveys	19
3. Elintavat	20
6. Kasvu ympäristön turvallisuus	21
7. Palvelut ja avunsaanti	21
Move-mittaukset 2021	21
Kouluterveyskyselyn 2021 ja Move-mittausten erityisiä huolenaiheita:	22
Ravitsemuksella hyvinvointia	22
Lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä ja ongelmia ehkäiseviä toimia ja palveluja ovat:	23
Nuoret ja nuoret aikuiset	23
Rikosasiat	24
Kouluterveyskysely 2021	25
1. Hyvinvointi, osallisuus ja vapaa-aika	25
2. Terveys	25
3. Elintavat	26
6. Kasvu ympäristön turvallisuus	27
7. Palvelut ja avunsaanti	27
Lukion kouluterveyskyselyn 2021 erityisiä huolenaiheita	27
Työikäiset	27
Työterveyshuolto ja työkyvyttömyyseläke	27
Tuki- ja liikuntaelinsairaudet	28
Vaikeasti työllistyvät ja eläkkeelle siirtymisikä	28
Erytiskorvaus, päihdesairaudet ja mielenterveysasiat	29
Ravitsemuksella hyvinvointia	30
Ikäihmiset	30
Ravitsemuksella hyvinvointia	32
OSA II Valtuustokauden suunnitelmat	32
1. Kuntastrategian painotukset ja linjaukset	32
2. Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat	33
Valtuustokaudelle 2022-2025 painopistealueet eri ikäryhmillä	34
VALTUUSTOKÄSITTELY	35
Hyväksytty valtuustossa _____ / _____ 2022	35

Johdanto

Kuntalain 1§:n (410/2015) perusteella kunnan perustehtävä on asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.

Sosiaali- ja terveydenhuoltolain (612/2021) 6§ todetaan, että kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin, kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Kunnan strategisessa suunnittelussa asetetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määritellään tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnassa otetaan päätöksenteossa huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan eri toimialat tekevät yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kunnassa on nimetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho.

Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä raportoidaan valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle kerran valtuustokaudessa valmistellaan laajempi hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on kunnan perustoimintaa. Ihmisten hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat monet kunnan hoitamat tehtävät mm. moniammatillinen yhdyskuntasuunnittelu, turvallisuus, liikunta- ja kulttuuripalvelut, varhaiskasvatus, nuorisotyö, koulutus, työpaikat. Vuosille 2022-2023 on Simossa hytetu-painopistealueeksi valittu ikäihmiset.

Eri hallinnonalojen yhdessä laatima hyvinvointikertomus on vahvistanut paikkansa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden seurannan välineenä sekä toiminnan suunnittelun tukena.

Hyvinvoinnin ja arjen turvallisuuteen vaikuttavat samat asiat ja niitä edistetään yhteisillä toimenpiteillä.

Simon kunnan hyvinvointikertomus 2022

Simon kunnan kuntastrategia on päivitetty vuosille 2022-2025 ja kunnan keskeinen päätöksenteko, suunnittelu ja kehittäminen johdetaan kuntastrategiasta.

“Simona Simoon” Meidän polku Simon kuntastrategia 2022-2025. Simo on viihtyisän elämisen ja vireän yrittämisen maaseutukunta, jossa arvoina ja toimintatapoina ovat:

1. **Huolenpito**; huolehditaan toisista ja ympäristöstä
2. **Yhdessä**; osallistava tekeminen
3. **Sisu**; tekemisen meininki

Strategiapolulla viestinnän, elinkeinoja ja kasvua mahdollistamalla, olemme elinvoimainen kunta. Hyvinvoivan henkilökunnan, hyvinvoivien kuntalaisten, luontoarvojen ja vihreän siirtymän kautta ennakoimme hyvinvointia.

Hyvinvointikertomuksessa on käyty läpi valitun painopistealueen toteutumista ja vaikutuksia. Painopistettä valittaessa on määritelty tarkemmin tavoitteet, toimenpiteet ja resurssit. Eri palvelualueet ovat huomioineet talous- ja toimintasuunnitelmissa hyvinvointisuunnitelman, toimenpiteet ja resurssit.

Simon kunnalle on tärkeää, että viranomaisyhteistyö turvallisuustyössä on ollut sujuvaa ja tärkeinä yhteistyötahoina ovat toimineet poliisi ja pelastuslaitos. Kunnan valmiussuunnitelmaan on kirjattu kaikki yhteistyötahot eri kriisitilanteissa sekä heidän kanssaan tehtävä yhteistyö. Simon kunnan kriisityöryhmä antaa akuutin henkisen sekä käytännön avun. Lisäksi kriisityöryhmä informoi tarvittaessa nuorisotyön ammattilaisia tehostetun nuorisotyön kriisitilanteet asiakirjan mukaisesti. Simon kunta on osallistunut Lapin alueella järjestettäviin valmiusharjoituksiin ja kuntaan on laadittu valmiusviestintäsuunnitelma sekä kirjattu valmiuskeskuksen toiminnan yhdyshenkilöt. Varautumissuunnittelussa on ollut mukana eri yhteistyöverkostoja esim. liikenneturvallisuustyöryhmä sekä alueen eri yrittäjät matkailun turvallisuuden edistämiseksi. Liikenneturvallisuustyöryhmä on poikkihallinnollinen ja siinä ovat olleet ja ovat edustettuina tekniset palvelut, varhaiskasvatus, perusopetus, nuorisotoimi, sosiaali- ja terveystoimi. Kunnan edustajien lisäksi siihen ovat kuuluneet poliisin, pelastustoimen, rahtareiden, Liikenneturvan ja Lapin ELY-keskuksen edustajat. Liikenneturvallisuustyöryhmä on toteuttanut lähinnä liikennekasvatus- ja valistustehtäviä. Simon kunnan valmiussuunnitelma päivitetään ja pidetään ajan tasalla.

Kunnan kiinteistöjen pelastussuunnitelmat ja – harjoitukset sekä työpaikoilla riskien arviointi, vaara-/ vahinkotilanteiden kirjaaminen sekä päivitetty työsuojelun asiakirjat ja -toimintamallit ovat olleet ja ovat osa kunnan turvallisuutta.

Simon kunnan turvallisuussuunnittelussa on valmistauduttu/varauduttu ennalta ongelmakohtien ehkäisyyn, niiden poistamiseen sekä väistämättömiin uhkatilanteisiin. Turvallisuus- ja varautumissuunnitteluiden laatiminen on tuloksellisempaa ja taloudellisempaa, kuin jättää ne tekemättä. Varautuminen on koskenut ja koskee onnettomuus-, liikenne- ja matkailuturvallisuutta sekä ihmisten keskuudessa tehtävää turvallisuustyötä (sosiaalinen turvallisuus, rikosten torjunta, yleinen järjestys, syrjäytyminen).

Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kautta on järjestetty alueen ensihoito ja käytössä on yhteensä 8 hoitotason yksikköä sekä kenttäjohtoyksikkö. Simossa toimii yksi näistä hoitotason yksiköistä.

Oulunkaaren kuntayhtymä on tuottanut kaikki sotepalvelut Simon kunnalle vuodesta 2010 vuoteen 2022.

Simon kuntaan on Oulunkaaren kuntayhtymään kuuluvien kuntien (Ii, Pudasjärvi, Vaala, Utajärvi) kanssa laadittu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Simon kunnassa

Simon kunnassa on laadittu hyvinvointikertomukset ja -suunnitelmat vuodesta 2011 ja kunnanvaltuusto on tehnyt päätökset kertomusten laadinnasta ja tarkasteltavista ajankohdista. Kaikissa kuntaan laadituissa hyvinvointikertomuksissa ja -suunnitelmissa on arjen turvallisuus huomioitu indikaattoritietoina. Esimerkiksi seuraavia arjen turvallisuuteen liittyviä tietoja on käsitelty vuosittain; nuorten päihteiden käyttö, turvalliset ympärivuotiset liikuntamahdollisuudet, ikäihmisten kotona asumisen tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy, sosiaalisen osallisuuden tukeminen, perheiden ja vanhemmuuden tukeminen, laadukas varhaiskasvatus ja perusopetus/lukiokoulutus, eri ikäisten rikosasiat, kouluterveyskyselyjen tulokset, tapaturmat esim. koulussa tai koulumatkalla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä käytössä on erilaisia tukipalveluita; Lapset puheeksi, tuen polku, ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmät, voimaperheet, Ankkuri-toiminta, Toivon-kahvilan perhekeskustoiminta ja koulujen oppilashuoltoryhmät. Työntekijöillä on käytössä varhaisen välittämisen malli osana työsuojelun asiakirjoja. Kunnan toimitiloissa sisäilma-asioista sekä tilojen kunnossapidosta huolehditaan hyvin.

Hyvinvointikertomusten vastuutahoina toimivat Simon kunnanhallituksen nimeämä poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä sekä kunnan johtoryhmä. Simon kunnassa toimii osa-aikainen (liitetty vapaa-aikatoimenjohtajan tehtävään) hyvinvointikoordinaattori, jonka tehtäviin kuuluvat:

1. työryhmän kokousten koollekutsuminen, pj:n ja sihteerin tehtävät työryhmässä
2. muistioiden laatiminen sekä kertomusten koordinointi
3. yhteistyö eri palvelualueiden, sidosryhmien ja järjestöjen kanssa
4. järjestöyhteistyön kehittäminen
5. kuntalaisten osallistaminen sekä kaikki muu, millä kuntalaisten hyvinvointia/terveyttä edistetään.

Poikkihallinnollisen työryhmän puheenjohtajana ja sihteerinä toimii hyvinvointikoordinaattori/vapaa-aikatoimenjohtaja. Työryhmään kuuluvat kunnanjohtaja, psykiatrinen sairaanhoitaja, kouluterveydenhoitaja, vanhustyön palveluohjaaja, koulukuraattori, varhaiskasvatusjohtaja, sivistystoimenjohtaja, sivistyslautakunnan pj., kunnanhallituksen pj., diabeteshoitaja/ terveyden edistämisen yhdyshenkilö, hammashoitaja, tekninen johtaja, etsivä nuorisotyöntekijä, sosiaalityöntekijä, järjestöedustaja, seurakunnan nuorisotyönohjaaja ja kuntalaisten edustaja. Työryhmän tehtävänä on:

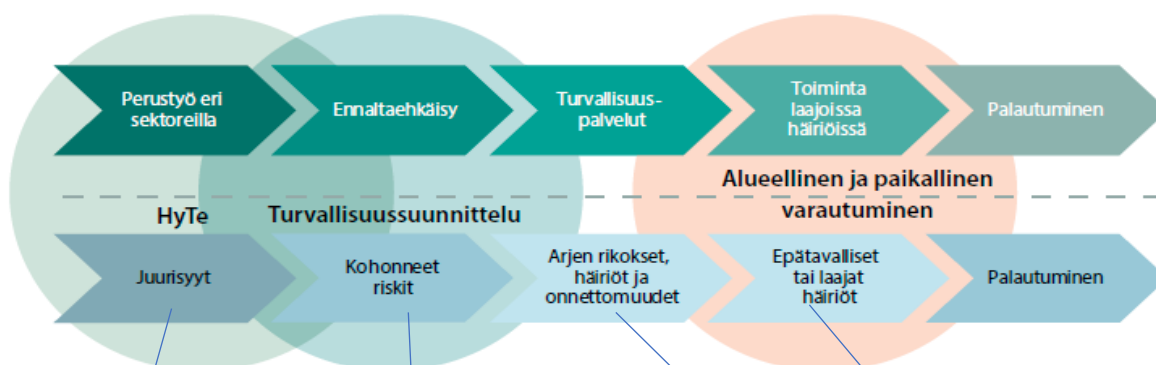
1. johtaa, arvioida ja käsitellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön suunnittelua, kehittämistä/toimeenpanoa
2. asettaa tavoitteet sekä seurata niiden toteutumista.

Vuosittain raportoidaan kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä palveluiden toimivuudesta. Valtuustokaudelle laaditaan laaja valtuustokauden suunnitelma, jossa asetetaan tavoitteet, toimenpiteet/vastuutahot, resurssit ja arviointimittarit. Vuosittain laadittavissa hyvinvointikertomuksissa tarkastellaan, miten tavoitteiden asettelussa on onnistuttu tai mikä asia/mitkä asiat tarvitsevat muutoksia. Simon kunnassa on valittu erityispainopistealueeksi vuosille 2020-2021 nuoret ja vuosille 2022-2023 ovat ikäihmiset.

Arjen turvallisuus on hyvinvointia ja hyvinvointi on arjen turvallisuutta

Turvallisuus luo pohjan hyvinvoinnille. Sisäinen turvallisuus (VNP sisäisen turvallisuuden strategia 5.10.2017) tarkoittaa niitä yhteiskunnan ominaisuuksia, joiden johdosta väestö voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista tai suomalaisen yhteiskunnan tai kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa pelkoa ja turvattomuutta.

Sisäisen turvallisuuden arvoketju

Kaavio 1. Turvallisuuden arvoketju

"Kivijalka"	Ilmiöt	Avun saanti	Suuret riskit
<ul style="list-style-type: none"> - koulutus - toimeentulo - perhesuhteet - lapsuus - päihheet - kotoutuminen - jne. 	<ul style="list-style-type: none"> - ikääntyminen, kaatumiset - syrjäytyneiden nuorten miesten rikollisuus - vähemmistöihin kohdistuvat viharikokset - päihdeongelmaisten palokuolemat - väkivaltainen ääriilikehdintä 	<ul style="list-style-type: none"> - viranomaisten hälytyspalvelut - rikosten tutkinta ja tuomioistuimet - myös; rikosuhripalvelut, vapaaehtoinen palokuntatoiminta VAPEPA 	<ul style="list-style-type: none"> - kriisit paikallis-, alue- ja valtakunnan tasolla - esim. vesikriisi, tykkylumi, laajamittainen väkivallanteko, laajat tietojärjestelmähäiriöt, suuronnettomuudet, laajamittainen maahantulo jne.

Turvallisuushäiriöt ja poikkeamat tapahtuvat, näkyvät ja vaikuttavat ennen kaikkea paikallisesti; väkivalta, vesikriisit, tietoliikennehäiriöt, omaisuus- ja viharikokset sekä pandemian vaikutukset.

Hyvinvointi ja turvallisuus / arjen turvallisuuden osa-alueet

<p>TURVALLISUUDEN TUNNE</p> <ul style="list-style-type: none"> • mitattavissa oleva turvallisuus (rikollisuus, onnettomuudet ja tapaturmat) vaikuttaa turvallisuuden tunteeseen paljon vähemmän kuin ajatellaan • vaikuttavampia tekijöitä yksilötasolla; lähiympäristö ja tukiverkko, taloudellinen tilanne, osallisuus, luottamus yhteiskuntaan ja viranomaisiin, lasten kasvuympäristö ➤ turvallisuuden tunnetta edistetään enemmän hyvinvointitoimenpiteillä kuin turvallisuustoimenpiteillä 	<p>RIKOLLISUUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • alle 5% väestöstä yli 50% rikoksista • rikoksenteekijöiden "kovan ytimen" tunnusomaisia piirteitä; nuori ikä, mies/poika, päihde- ja mielenterveysongelmat, koulupudokkuus ja heikko sosioekonominen asema ➤ Tietyn väestöosan hyvinvointiin liittyvät kysymykset aivan keskeisiä rikollisuudessa ➤ huonoimmin voivan väestöosan merkitys meidän kaikkien turvallisuudelle on suuri
<p>TAPATURMAT JA ONNETTOMUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • myös tapaturmat ja onnettomuudet kasautuvat • kaatumiset → ikääntyneiden toimintakyky • työikäisten onnettomuudet → alkoholin käyttö • lasten tapaturmat ja onnettomuudet → turvalliset perheet ja kasvuympäristö ➤ arjen turvallisuuden ja väestön hyvinvoinnin suhde on vahva ja moniulotteinen 	<p>YHTEISKUNTARAUHA JA VAKAUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tilanne Suomessa on ollut viime vuosina ja on edelleen hyvä • kyselyissä 60% väestöstä on sitä mieltä, että ihmisten eriarvoistuminen on keskeinen turvattomuustekijä Suomessa

Lapin maakunnallinen turvallisuussuunnitelma

Lapin hyvinvointiohjelmalle ja arjen turvallisuutta käsittelevälle Lapin maakunnalliselle turvallisuussuunnitelmalle on laadittu yhteinen toimeenpanosuunnitelma 2021. Se on tarkoitettu huomioon otettavaksi kunnan omassa hyvinvointi- ja turvallisuussuunnittelussa. Tämän vuoksi Lapin aluehallintovirasto on suositellut kunnille, että ne

nimeävät hyvinvointikertomukset/-suunnitelmat hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksiksi/-suunnitelmiksi. Valmistelussa otetaan huomioon turvallisuusteemoja; liikkumisen ja kasvu- ja oppimisympäristön turvallisuus, nuorten huumeiden käyttö, lapsiperheiden/nuorten tukiasiat, eri kylien/taajamien turvallisuus, ikääntyneiden turvallisuus ja maahanmuuttajien tuki. Simon kunnassa on päätetty muuttaa hyvinvointikertomus/ -suunnitelma hyvinvointi- ja turvallisuuskertomukseksi/- suunnitelmaksi.

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtionosuus. Jo nyt tehtävä työ tulee siis vaikuttamaan rahoitukseen. Summat vaihtelevat 7,40€-22,50€ välillä. Tämän hetken tilanteen mukaan Simon kunta saisi 18,30€/per asukas.

Simon kunnan hyvinvointikertomus 2022

Hyvinvointikertomuksessa on määritelty hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen painopistealueet, tavoitteet, toimenpiteet/ vastuutahot, resurssit ja arviointimittarit. Hyvinvointikertomus perustuu simolaisten tunnistettuihin keskeisiin hyvinvointiin- ja turvallisuuteen liittyviin haasteisiin ja kunnossa oleviin asioihin. Perustiedot on otettu aikaisempina vuosina laadituista kertomuksista tai suunnitelmista sekä saatavilla olevista indikaattoritiedoista.

Valmistelutahot

Hyvinvointikertomuksen valmistelusta on vastannut pääasiassa hyvinvointikoordinaattori, kuitenkin hyvässä yhteistyössä poikkihallinnollisen hyvinvointityöryhmän sekä kunnan johtoryhmän kanssa. Molempien ryhmien kokouksissa on käsitelty hyvinvointikertomuksen etenemistä.

Indikaattori- ja muu tietoaineisto

Simon kunnan sähköisessä (sähköisissä) hyvinvointikertomuksessa (-kertomuksissa) on käytetty kuntalaisten hyvinvointiin liittyvää indikaattoritietoa saatavilla olevista eri tietolähteistä; sähköisen hyvinvointikertomuksen perusindikaattorit/ täydentävät indikaattorit, kunnan omat tilastot, te-palveluista saatava aineisto, Lapin liiton tilastot, kouluterveyskyselyt, Move-mittaukset, Meri-Lapin Seutuinfon päihdekyselyt, Kelasto, FinSote, Sotkanet.fi-tilastot, tilastokeskus.fi, tilastokeskuksen henkilövahinkotilastot sekä Väyläviraston onnettomuusrekisteri. Simon kunnan sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritietoja on verrattu hyvinvointityöryhmän valitsemien vertailukuntien Kemian ja Tervolan sekä Oulunkaaren kuntayhtymän (Ii, Pudasjärvi, Utajärvi, Vaala), Lapin maakunnan sekä koko maan kesken. Tässä hyvinvointikertomuksessa on käytetty pääsääntöisesti vuosien 2019-2022 indikaattoritietoja ja kouluterveyskyselyn/Move-mittausten 2021 tuloksia.

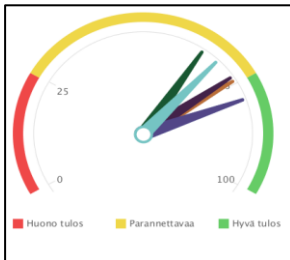
Hyvinvointikertomuksen valmistelu aloitettiin talvella 2022. Kertomuksen pohjana on käytetty valtuustokauden 2017-2021 hyvinvointikertomusta ja 2020 hyvinvointikertomusta, THL:n indikaattoreita, kouluterveyskyselyitä 2019/2021, hyvinvointityöryhmän eri toimialojen edustajien antamat tiedot, Lapin hyvinvointiohjelman ja turvallisuussuunnitelman toimeenpanosuunnitelman 2020-2025 ja Lapin arjen turvallisuuden tiekarttaa. Kuntalaisille suunnattuun kyselyyn saatiin vähän vastauksia, joten siitä on otettu joitain merkittäviä asioita tähän kertomukseen.

Painopisteet

Painopisteet laadittiin niiden tunnistettujen hyvinvointi- ja turvallisuushaasteiden pohjalta, joita indikaattoritiedot aikaisemmilta vuosilta ovat osoittaneet. Painopistealueita on yhteensä kuusi (6), eri ikäryhmät huomioiden sekä lisäksi työllistämiseen ja päihde- ja mielenterveysasioihin liittyvät. Painopisteet on hyväksytty hyvinvointityöryhmässä sekä kunnan johtoryhmässä ja ne ovat taulukkoina lopussa.

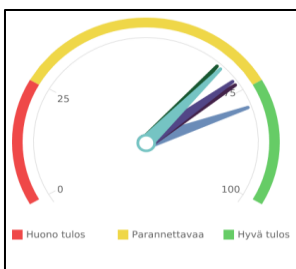
TEA-viisari on kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden edistämistä kuvaava Terveyden- ja hyvinvointilaitoksen (THL) ylläpitämä verkkopalvelu. Palvelu tukee kuntien, alueiden ja koulujen terveydenedistämistoiminnan suunnittelua ja johtamista. TEA-termillä tarkoitetaan yhteisön terveydenedistämisasiäisyyttä.

Terveydenedistämisasiäisyyttä kuvataan **kuvioissa 1 ja 2**. Kuviot on jaettu kolmeen sektoriin; Huono tulos 0-25, parannettavaa 25-75 ja hyvä tulos 75-100. Vuodelle 18.10.2022 päivitetystä TEA-viisari kuviossa *kaikki sektorit* pisteet ovat 67 ja koko maan pisteet 68. Kuntajohtoon osalta 79/ koko maa 79. Lukiokoulutuksen pisteet ovat nousseet 73/ koko maa 66, liikunnan pisteet ovat 72/ koko maa 72, perusterveydenhuolto 67/ koko maa 65 sekä kulttuuri 68/ koko maa 66. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että peruspalvelut toteutetaan hyvin ja laadukkaasti. Parannettavaa löytyy kaikilta muilta sektoreilta, paitsi kuntajohtoon osalta Simon kunta on vihreällä

	Pisteet	Simo	Koko maa
	Kaikki sektorit	73	68
	Kuntajohto	79	78
	Perusopetus	74	66
	Lukiokoulutus	73	66
	Ammatillinen koulutus	..	63
	Liikunta	79	72
	Perusterveydenhuolto	64	63
	Kulttuuri	68	66

Kuvio 1 TEA-viisari 21.12.2021 (päivitetty lähde www.teaviisari.fi)

	Pisteet	Simo	Kemi	Tervola	Lapin maakunta	Koko maa
	Kaikki sektorit	67	69	51	63	68
	Kuntajohto	79	60	22	70	79
	Perusopetus	..	72	63	64	64
	Lukiokoulutus	73	70	59	61	66
	Ammatillinen koulutus	62	63
	Liikunta	72	76	39	67	72
	Perusterveydenhuolto	67	51	44	49	65
	Kulttuuri	68	89	55	67	66

Kuvio 2 TEA-viisari 18.10.2022 (päivitetty lähde www.teaviisari.fi)

Kuviossa 3 on Simon kunnan terveydenedistämisen aktiivisuutta verrattu verrokkikuntiin (Kemi ja Tervola) sekä Lapin maakunnan, Oulunkaaren ja koko maan tuloksiin. *Kaikki sektorit* yhteensä ovat Simossa nousseet 73:n ja on korkein verrattuna muihin. Kuntajohtoon 79 pistettä on todella hyvä ja on muihin verrattuna korkein. Tervolassa pistemäärä on alhaisin 22. Perusopetuksen 74 pistettä on aivan huippu, muut ovat pisteissä sen alapuolella. Lukiokoulutuksen pisteet ovat nousseet 73 ja ovat korkeimmat muihin verrattuna. Liikunnan pisteet ovat 79, Kemin 70, Tervolan 44, Oulunkaaren 66, Lapin maakunnan 60 ja koko maan 72. Perusterveydenhuollon pisteet olivat Simossa 64, Kemissä 49, Tervolassa 44, Oulunkaarella 64 ja koko maassa 63 sekä Lapin maakunnassa 48. Kulttuurin pisteet Simossa olivat 68, Kemissä 89, Tervolassa 55, Oulunkaarella 63, Lapin maakunnassa 67 ja koko maassa 66.

	Pisteet	Simo	Kemi	Tervola	Oulunkaari	Lapin maakunta	Koko maa
	Kaikki sektorit	73	67	50	67	62	68
	Kuntajohto	79	60	22	77	70	78
	Perusopetus	74	68	57	67	66	66
	Lukiokoulutus	73	70	59	57	61	66
	Ammatillinen koulutus	72	62	63
	Liikunta	79	70	44	66	60	72
	Perusterveydenhuolto	64	49	44	64	48	63
	Kulttuuri	68	89	55	63	67	66

Kuvio 3 Simon kunnan terveydenedistämisasiäisyys verrattuna verrokkikuntiin päivitetty 21.12.2021 (lähde www.teaviisari.fi)

	Pisteet	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
	Kaikki sektorit	66	71	72	68	67	64	64	75	73	58	52
	Kuntajohto	..	79	..	75	..	78	..	77
	Perusopetus	74	..	63	..	65	..	60	..
	Lukiokoulutus	61	..	73	..	63	..	45	..	67	..	74
	Ammatillinen koulutus
	Liikunta	72	..	79	..	66	..	64	..	73	..	58
	Perusterveydenhuolto	56	..	67	..	67	..	70	..	76	..	40
	Kulttuuri	..	68	..	63

Kuvio 4 Simon kunnan terveydenedistämisasiivisyys vuosilta 2012-2022, päivitetty 17.05.2023 (lähde www.teaviisari.fi)

Kuviossa 4 nähdään kymmenen vuoden ajanjaksolla, mitä on tapahtunut terveydenedistämisasiivisyudessa. Kaikkien sektoreiden osalta on v.2012 pisteet olleet 52. Vuosien aikana pisteet ovat vaihdelleet 60-75 pisteen välillä ja v. 2022 pisteet ovat olleet 66. Taulukkoa tarkastellessa voidaan todeta, että kuntajohdon, perusopetuksen, liikunnan ja kulttuurin osalta on tapahtunut edistystä parempaan. Lukiokoulutus on lähtenyt 74 pisteestä, vaihdellut vuosien aikana ja v. 2022 ollut 61 pistettä. Perusterveydenhuolto on lähtenyt 40 pisteestä ja vaihdellut myös vuosien aikana ja ollut v. 2022 56. Kulttuuri on tullut mukaan v. 2019 ja ammatillisen koulutuksen osalta emme saa tuloksia tähän vertailuun.

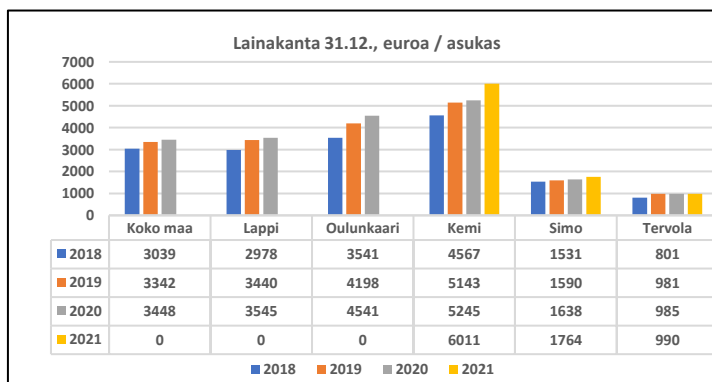
Talous ja elinvoima

Hyvinvoinnin, terveyden -ja turvallisuuden edistäminen on osa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua. Simossa ei ole käytössä ennakkovaikutusten arviointia (EVA). Kuntalaisten osallistamista on kehitettävä niin, että se on mukana kaikessa kunnan toiminnassa. Toimivan poikkihallinnollisen yhteistyön lisäksi hyvinvointialueen myötä alueellinen yhteistyö korostuu ja syventyy Lapin alueella. Simon kunnan tilanne **talouden näkökulmasta** on vakaa.

Taulukossa kuvataan kunnan talouteen ja elinvoimaan liittyviä tietoja 2019-2021. Luvut ovat kunnan toimintakertomuksesta vuodelta 2021.

1000 euroa	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Toimintakate	-21 159 239	-19 765 000	-20 502 000	-21 041 000
Vuosikate	-737 944	2 385 000	1 909 000	2 716 000
Ylijäämä/Alijäämä	-1 653 923	1 453 010	525 496	1 596 000
Kertynyt yli/alijäämä taseessa	2 303 424	649 501	2 102 511	
Lainakanta e/as	1 590	1 638	1 802	
Asukasmäärä	2 990	2 950	2 904	2877

Kunnalla oli velkaa 1 764€/asukas vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan. Alla olevassa taulukossa on esitetty verrokkikuntien, Lapin maakunnan, koko maan ja Oulunkaaren vertailutiedot koskien lainakanta €/asukas.

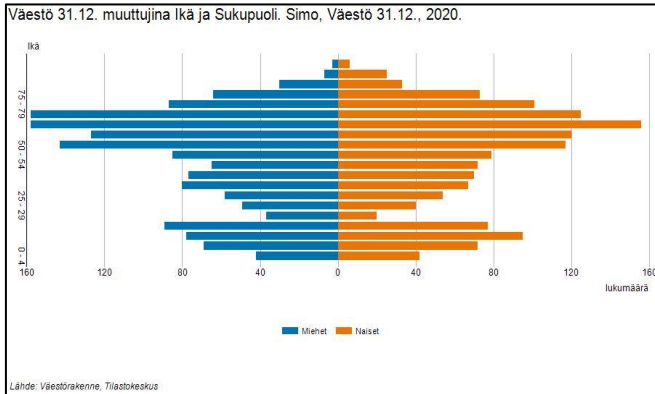

Elinvoima

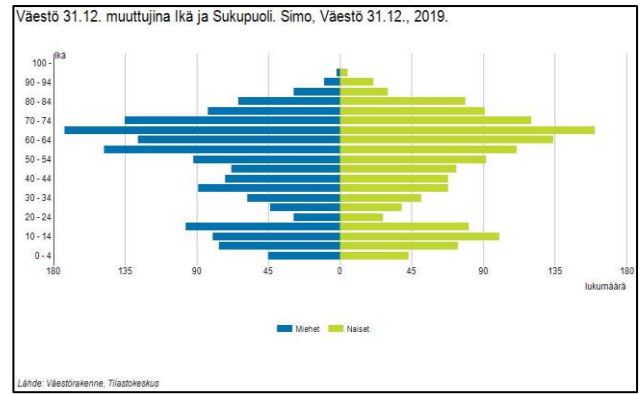
Väestö- ja perherakenne

Simon väkiluku on pienentynyt ja väkiluvun ennustetaan vähenevän tulevaisuudessa. Alla oleva väestöpyramidi havainnollistaa väestön ikärakennetta ja sukupuolijakaumaa. Vasemmanpuoleiset palkit kuvaavat miesten määrää ja oikeanpuoleiset naisten määrää viiden ikävuoden ryhmissä. Väestörakenteella on suuri merkitys kunnan

toimintakykyyn. Ikärakennepyramidista näkee hyvin kunnan tilanteen; ikäihmisten määrä kasvaa, työikäisten ja nuorten ikäryhmät verrattuna ikäihmisiin on pienempi. Tilastokeskuksen väestörakennekaavioita tarkasteltaessa mm. lasten ja nuorten osuudet väestöstä ovat pysyneet lähes samoissa luvuissa. Simon kunnassa vuosien 2019 ja 2020 vertailussa ikäryhmissä 55-74 vuotta on eniten kuntalaisia.

Kuvio1. Simon kunnan väestö 2020 (lähde www.tilastokeskus.fi)

Kuvio 2. Simon kunnan väestö 2019 (lähde www.tilastokeskus.fi)

Väkiluku Simossa vuosina 2014-2020 (lähde www.sotka.net)

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3296	3238	3170	3110	3010	2 990	2950	2904	2877

Väestöennuste vuosille 2025, 2030 ja 2040 (lähde www.sotka.net)

Ennusteen lähtöväkilukuina ovat olleet vuoden 2020 lopun väkiluvut 1-vuotiskäryhmittäin sukupuolen mukaan. Ennuste on laskettu syyskuussa 2021. Kertoimet on laskettu viime vuosien väestönkehityksen perusteella. Ennusteen mukaan Simon kunnan väkiluku pienenee v. 2040 2157 asukkaaseen.

	2025	2030	2040
Koko maa	5 576 186	5 598 821	5 588 011
Lappi	172 821	169 391	162 937
Oulunkaari	21 799	20 859	19 687
Kemi	19 094	17 979	16 196
Simo	2 720	2 526	2 247
Tervola	2 676	2 495	2 255

Väestöennuste syyskuu 2021 (www.sotkanet.fi)

	2018	2019	2020	2021	2022
Koko maa	47 577	45 613	46 463	49 594	44 951
Lappi	1365	1 355	1 369	1 413	1296
Oulunkaari	203	179	181	189	169
Kemi	175	133	150	135	124
Simo	14	11	14	15	18
Tervola	37	19	26	17	27

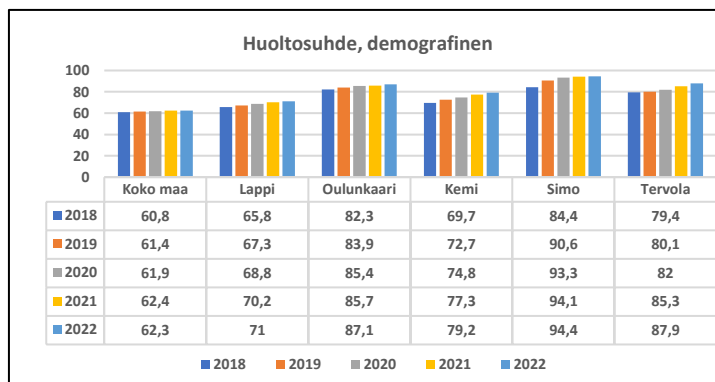
Elävänä syntyneet (lähde www.sotkanet.fi)

Simo väestö 31.12.2020			
Yhteensä	2950	50 – 54v.	164
0 – 4v.	84	55 – 59v.	260
5 – 9v.	141	60 – 64v.	247
10 – 14v.	173	65 – 69v.	314
15 – 19v.	166	70 – 74v.	283

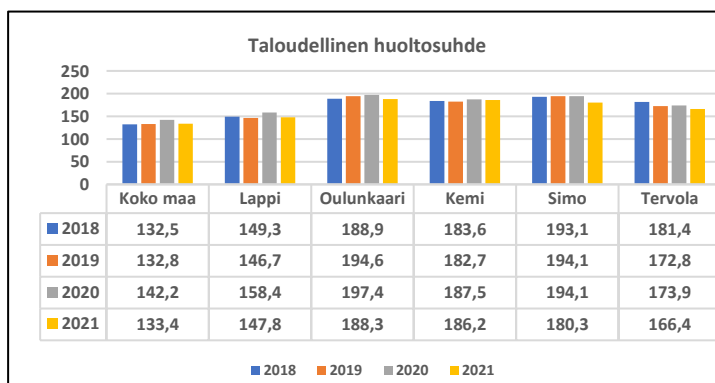
Lähde, väestörakenne ikäryhmittäin, Tilastokeskus 31.12.2020

20 – 24v.	57	75 – 79v.	188
25 – 29v.	89	80 – 84v.	137
30 – 34v.	112	85 – 89v.	63
35 – 39v.	147	90 – 94v.	32
40 – 44v.	147	95 – 99v.	8
45 – 49v.	137	100 – v.	1

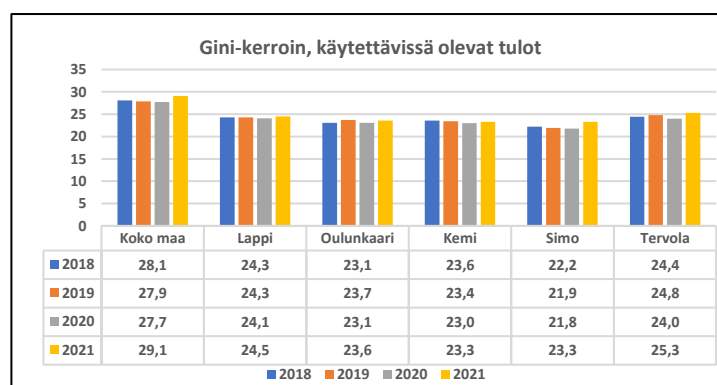
Demografinen eli väestöllinen huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15v. ja 65v. täyttänyttä on sataa (100) 15 - 64v. työikäistä kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on. Nykyään huoltosuhte on 0,5 eli kahta työikäistä kohti on yksi huollettavan ikäinen. Väestöennusteiden mukaan vuonna 2030 suhte on jo yli 0,7 eli sataa työikäistä kohden huollettavan ikäisiä on (yli) 70. Simossa v.2020 huoltosuhteluku oli 93,3%, v.2021 94,1% ja v. 2022 94,4%. Koko maahan verrattuna Simossa huoltosuhteen arvo v. 2022 oli 32,1% suurempi ja kaikkiin muihin verrattuna korkein.

Taloudellinen huoltosuhte eli elatusuhde ilmaisee kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti. Työttömiin ja työvoiman ulkopuolisiin lukeutuu koko ei-työllinen väestö, eli työttömät, eläkeläiset, lapset ja omaa kotitaloutta hoitavat. Väestö jaetaan pääasiallisen toiminnan perusteella työvoimaan kuuluviin ja työvoiman ulkopuolella oleviin (työlliset ja työttömät yhdessä muodostavat työvoiman). Luokitus perustuu tietoihin henkilön toiminnasta vuoden viimeisellä viikolla. Elatusuhde kuvaa kansantalouden kantokykyä paremmin kuin väestöllinen huoltosuhte, sillä elatussuhteessa ovat mukana työssäkäynti ja työttömät. Siten elatusuhdetta ja työllisyyttä (työllisyysastetta) voi tarkastella rinnakkain. Simossa taloudellinen huoltosuhte on vuosien 2018-2020 aikana ollut aina yli 190%. Muihin verrattuna osuus on ollut joko suurin tai toiseksi suurin. Vuonna 2021 osuus on oli 180,3% ja koko maahan verrattuna 46,9% suurempi ja esimerkiksi Tervolan kuntaan verrattuna n. 14% suurempi.

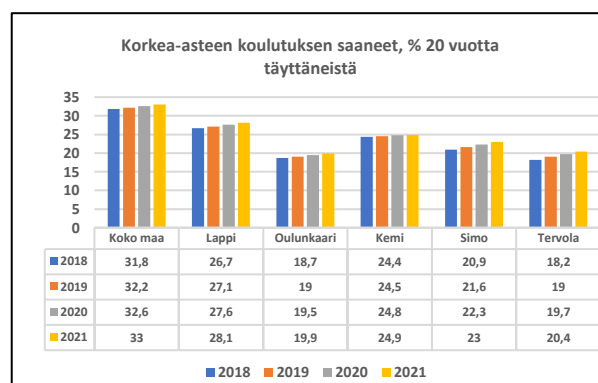
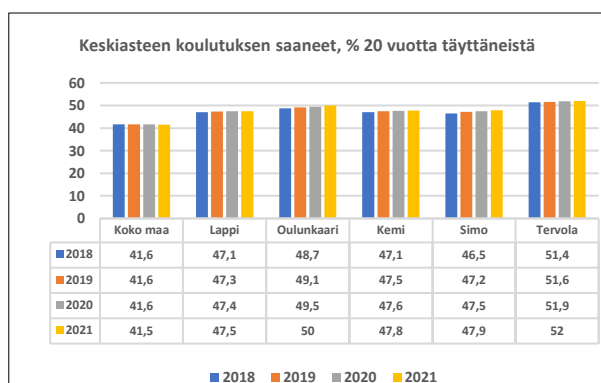

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot-indikaattori ilmaisee tarkasteltavan alueen kuntien käytettävissä olevien rahatulojen jakautumista. Gini-kertoimen laskennassa kuntien käytettävissä oleva rahatulo jaetaan kuntien kulutusyksikköluvulla. Kulutusyksikköluvuksi huomioidaan sen, että kunnat ovat kooltaan ja rakenteeltaan erikokoisia. **Gini-kerroin on yleisin suhteellisia tuloeroja kuvaava tunnusluku.** Gini-kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollassa ja yhden välillä. Gini-kertoimen arvot esitetään usein myös sadalla kerrottuna, jolloin kertoimen **maksimiarvo on 100**. Mitä suurempi gini-kerroin on, sitä suuremmat ovat suhteelliset tuloerot. Simossa Gini-kerroin oli v. 2018 22,2%, v. 2019 21,9%, v. 2020 21,8% ja v. 2021 23,3%.

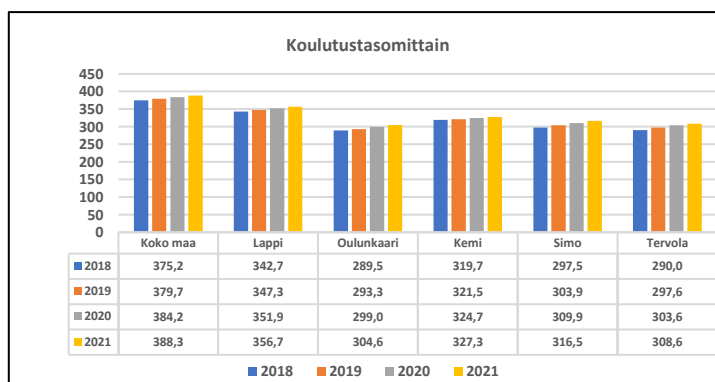

Väestön koulutus rakenne

Tilastokeskuksen 3.11.2021, <https://pxnet2.stat.fi/>, päivitetyn tiedon mukaan **Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa % väestöstä** kertoo, että v. 2018 854:llä, v. 2019 800:lla ja v. 2020 770:llä simolaisista ei ollut suoritettuna peruskoulun, keskkoulun tai kansakoulun jälkeen tutkintoa. **Keskiasteen koulutuksen** saaneita ovat ylioppilastutkinnon suorittaneet ja ammatillisissa oppilaitoksissa enintään 3-vuotisen koulutusammatin tai tutkinnon suorittaneet henkilöt, joita Simossa oli v.2021 47,9% ja nousua edelliseen vuoteen on tullut 0,4%. **Korkea-asteen koulutuksen** saaneita ovat ammatillisissa oppilaitoksissa yli 3-vuotisen koulutusammatin tai tutkinnon suorittaneet, ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkinnon suorittaneet. Simossa korkea-asteen koulutuksen saaneita %20v. täyttäneistä oli v.2021 23,0% ja nousua edelliseen vuoteen on tullut 1,3%.

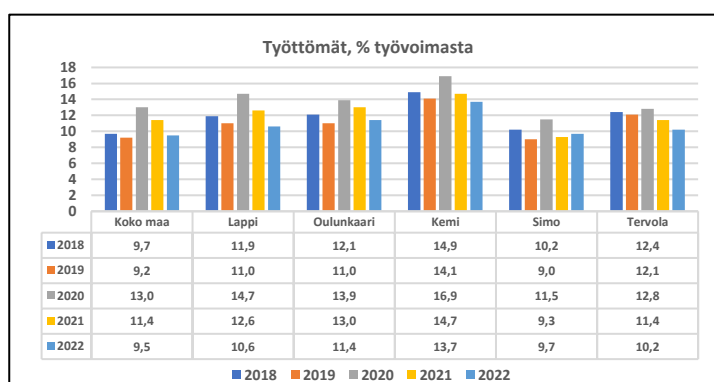

Väestön koulustasomittain ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Esimerkiksi koulustasoluku 303,9 osoittaa, että teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 3,1 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen. Väestön koulustasoa mitattaessa perusjoukkona käytetään tavallisesti 20 vuotta täyttäneitä väestöä. Näin siksi, että alle 20-vuotiaat ovat pääsääntöisesti vielä koulussa, eivätkä näin ollen ole ehtineet suorittaa tutkintoa. Simossa koulustaso on noussut tasaisesti ja v.2021 316,5 tarkoittaa, että koulutusaika on noussut lähes 4 vuoteen.

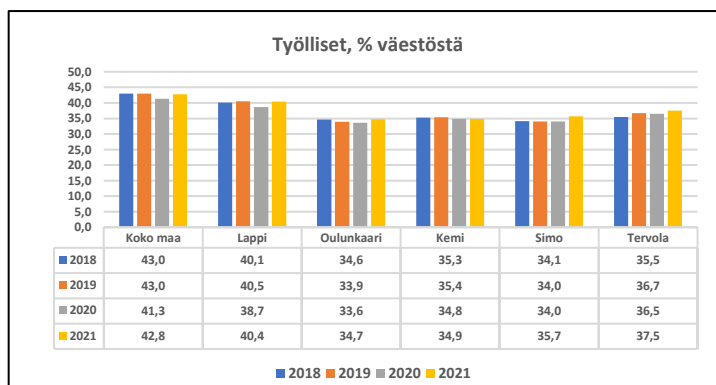

Työttömät/työlliset

Työttömät työvoimasta indikaattori ilmaisee työttömien osuuden prosentteina työvoimasta. Työttömään työvoimaan luetaan 15-64v. työttömät. Simossa työttömiä työvoimasta on ollut seuraavasti v. 2019 9% ja 2020 11,5%, v. 2021 9,3% ja v. 2022 9,7%. Muihin verrattuna Simossa tilanne on parempi.

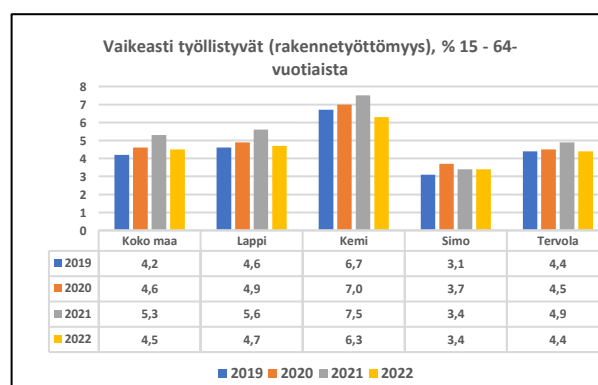
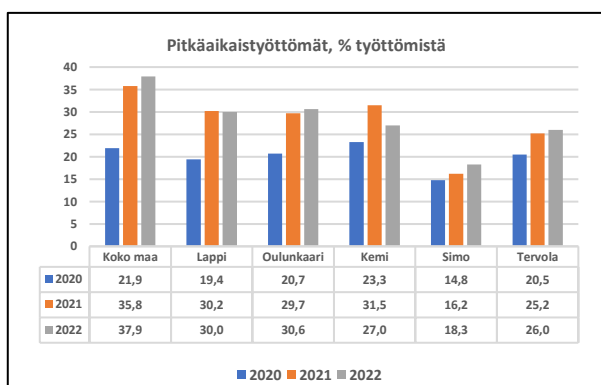

Työlliset, % työvoimasta ilmaisee työllisten osuuden prosentteina väestöstä ja työllisiksi luetaan 15-74v. henkilöt, jotka laskentaviikolla 25-31.12 tekivät yhtenäkin päivänä ansiotyötä tai olivat tilapäisesti työstä poissa. Tieto työllisyydestä perustuu työeläke- ja veroviranomaisten tietoihin. Vuoden viimeisenä työpäivänä työttömänä työministeriön työnhakijarekisterin mukaan olleet on kuitenkin riippumatta muusta toiminnasta ko. viikolla määritelty työttömiksi. Tätä työllisten määrää kutsutaan myös työlliseksi työvoimaksi. Vuoden 2021 ennakkotiedon mukaan Simossa työllisiä väestöstä on ollut 35,7%, kolmanneksi vähiten vertailualueisiin verrattuna.

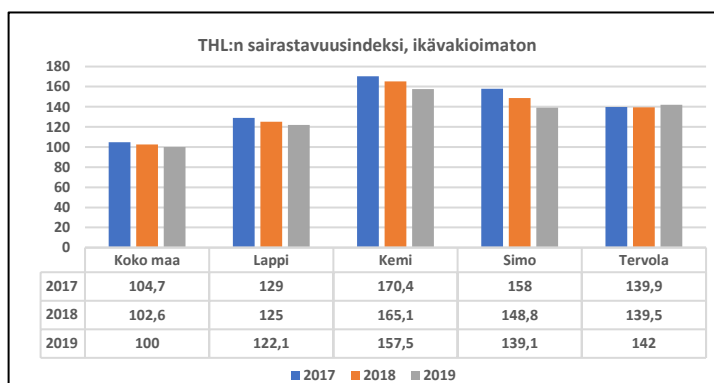
Pitkäaikaistyöttömät työttömistä oli v.2020 14,8%, v. 2021 16,2% ja v. 2022 18,3%. Pitkäaikaistyötön on henkilö, joka on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä 12 kuukautta tai pidemmän ajan. Simossa verrattuna näitä kolmea vuotta on %-osuus huonontunut 3,5%:lla, mutta muihin verrattuna vielä alhaisin. Kelan sakkomaksuja on Simon kunta maksanut v.2017 104 899€, v. 2018 65 879€, v. 2019 64 920€, v.2020 98 939€, v. 2021 83 355€ ja v. 2022 90 016€.

Vaikeasti työllistyvien (rakennetyöttömyys) osuus 15-64-vuotiaista on Simossa ollut vuodesta 2019 reilu 3%:a. Muihin verrattuna %-osuudet vuosina 2019-2022 ovat olleet alhaisimmat.

Sairastavuusindeksi, kansantautien kokonaisindeksi

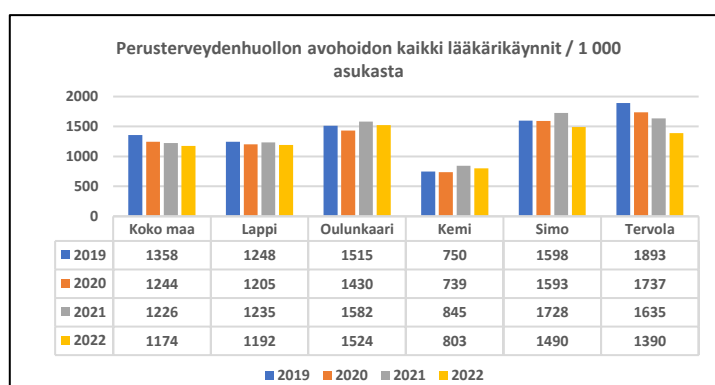
THL:n sairastavuusindeksi kuvaa kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indeksissä on otettu huomioon seitsemän eri sairausryhmää ja neljä eri painotusnäkökulmaa, joista sairauksien merkitystä arvioidaan. Indeksissä sisällyttävät sairausryhmät ovat syöpä, sepelvaltimotauti, aivoverisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ongelmat, tapaturmat ja dementia. Indeksissä kunkin sairausryhmän yleisyyttä painotetaan sen perusteella, mikä on ko. sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden, elämänlaadun ja terveydenhuollon kustannusten kannalta. Alueen indeksi on näiden sairausryhmäisten osaindeksien painotettu summa. Indeksien arvo on sitä suurempi, mitä yleisempää sairastavuus alueella on. Indeksien arvo on aikasarjan viimeisenä vuotena koko maassa 100. Ikävakioiden indeksi (id:244) puolestaan heijastaa paremmin alueen sairastavuustasoa ja esimerkiksi sen aiheuttamaa palvelujen tarvetta verrattuna koko maan tasoon, kuin ikävakioiden indeksi. Simossa luku oli 139,1% suurempi kuin koko maan.

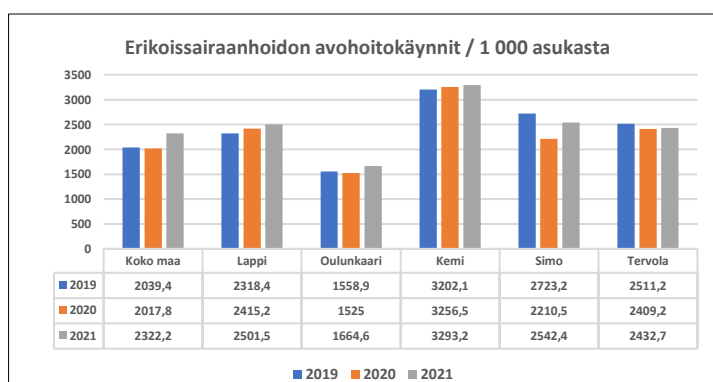
Terveydenhuolto, erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, vammaispalvelut

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sisältävät lääkärikäynnit terveyskeskusten äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa, perhesuunnitteluneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, opiskelijaterveydenhuollossa, työterveyshuollossa sekä kotisairaanhoito- ja mielenterveyskäynnit ja muut avohoitokäynnit (erilaiset vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä käynnit, jotka liittyvät terveydentilan selvittämiseen, esim. lääkirintodistukset).

Perusterveydenhuollon avoterveydenhuollon kaikki lääkärikäynnit v. 2019 1598, v.2020 1593, v. 2021 1728 ja v. 2022 1490 käyntiä/ 1000 asukasta kohti. Suhteessa muihin v. 2022 määrä oli toiseksi korkein.

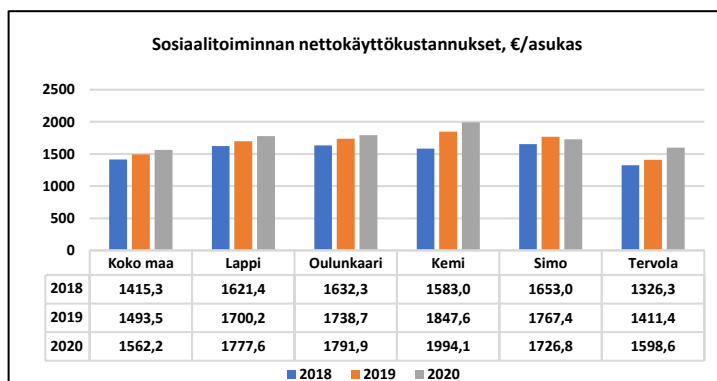

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit sisältävät kaikkien erikoisalojen erikoissairaanhoidon käynnit kaikissa kunnallisissa sairaaloissa, sisältäen erikoislääkärijohtoiset terveyskeskukset. Erikoissairaanhoidon käynteinä tilastoidaan asiakkaiden/potilaiden sairaanhoitokäynnit vastaanotoilla. Erikoissairaanhoidon tilasto perustuu vuosittain terveydenhuollon toimintayksiköistä henkilötunnuksella kerättäviin hoitoilmoituksiin. Ne sisältävät tiedot palvelun tuottajasta, potilaan kotikunnasta, hoitoon tulon tiedot, hoitoon liittyvät tiedot toimenpiteineen sekä hoidon päättymiseen liittyviä tietoja. Vuoden viimeisenä päivänä sairaalassa olevista potilaista tehdään potilaslaskenta. Vuodesta 2020 vuoteen 2021 ovat erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit 1000 asukasta kohti nousseet.

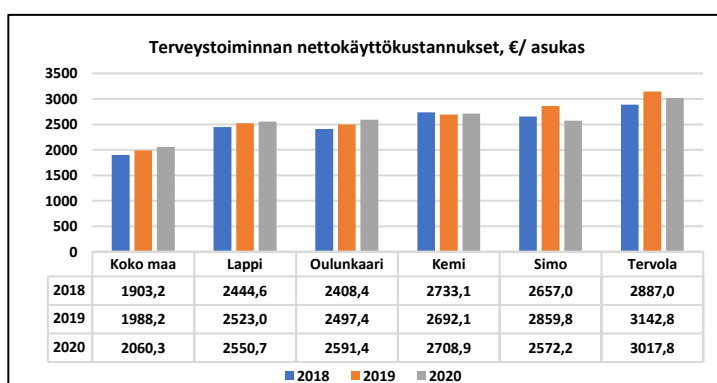

Sosiaalitoiminnan nettokustannukset olivat Simossa vuonna v. 2018 1653,0€/asukas, v.2019 1767,4€/ asukas ja v. 2020 1726,8€/ asukas. Indikaattori ilmaisee laskennallisen kuntien sosiaalitoiminnan nettokäyttökustannukset

euroina asukasta kohti. Käyttökustannuksiin lasketaan toimintamenot ja poistot sekä arvonalentumiset ja vyörytysmenot. Kolmen vuoden keskiarvo sosiaalitoimen nettokustannuksissa on 1715,73€/asukas.

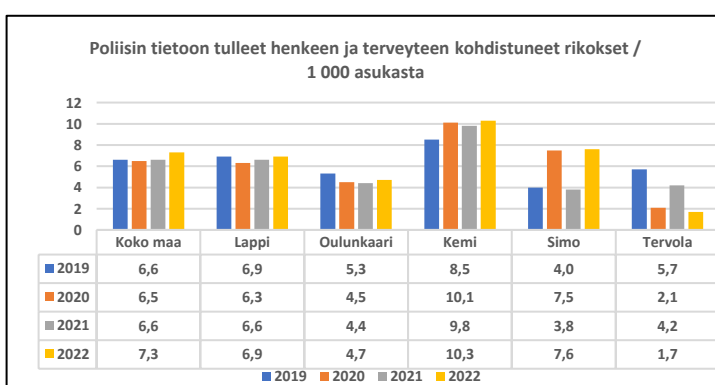

Terveystoiminnan nettokäyttökustannukset indikaattori ilmaisee laskennallisen kuntien terveystoiminnan nettokäyttökustannukset euroina asukasta kohti. Kuntien talustilastossa ei kaikkia toimintoja ole eritelty selkeästi sosiaali- tai terveystoimintaan, näitä ovat sosiaali- ja terveystoiminnan hallinto sekä muu sosiaali- ja terveystoiminta. THL:ssä on laskennallisesti tehty jako seuraavasti: Sosiaali- ja terveystoiminnan hallinto on laskettu 2014 saakka sosiaalitoiminnan käyttökustannuksiin. Vuodesta 2015 lähtien hallintokustannukset on sisällytetty palvelukohtaisesti käyttökustannuksiin, joten niitä ei saada enää erillisinä ulos tilastoista, eikä niitä enää kohdenneta sosiaalitoimen käyttökustannuksiin. Käyttökustannuksiin lasketaan toimintamenot ja poistot sekä arvonalentumiset ja vyörytyserät. Käyttötuottoihin lasketaan toimintatulot ja vyörytyserät. Nettokustannukset saadaan vähentämällä käyttökustannuksista käyttötuotot. Vuosien 2018, 2019 ja 2020 vertailussa keskiarvoksi nettokäyttökustannusten määrä oli 2696€/ asukas.

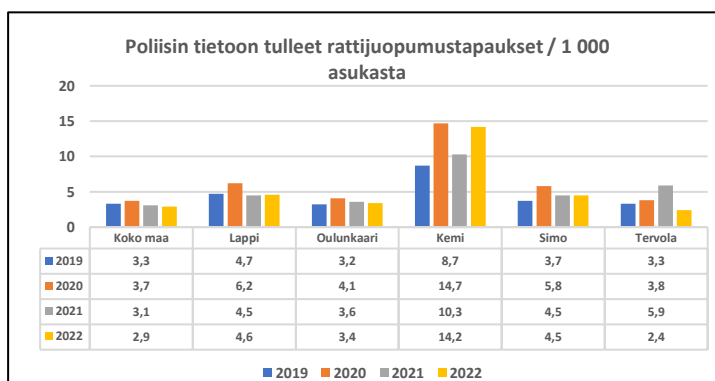

Poliisin tietoon tulleet rikokset/rattijuopumustapaukset/omaisuusrikokset

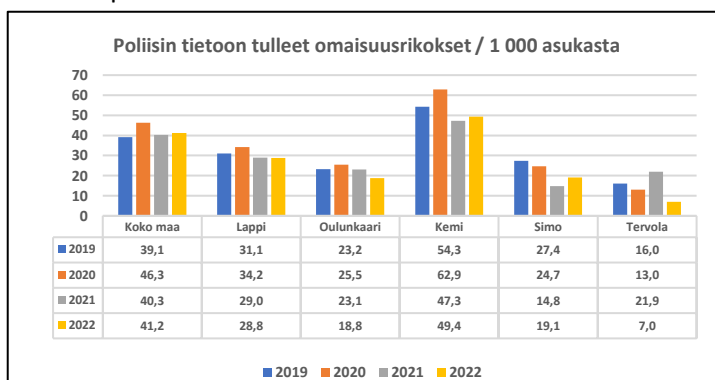
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset-indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Kyseessä ovat sellaiset väkivaltarikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Simossa luku oli v. 2019 4, v.2020 7,5%, v. 2021 3,8% ja v. 2022 7,6%. Muihin verrattuna vuoden 2022 luku on toiseksi suurin, heti Kemin jälkeen. Nousua edelliseen vuoteen on tullut 3,8%.

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset-indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset 1000 asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rattijuopumukset kirjataan tapahtumapaikan mukaan. Simossa rattijuopumustapauksia oli vuosina 2021 ja 2022 4,5%.

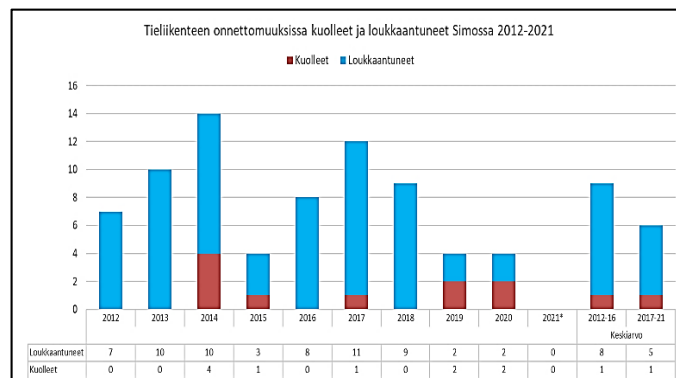
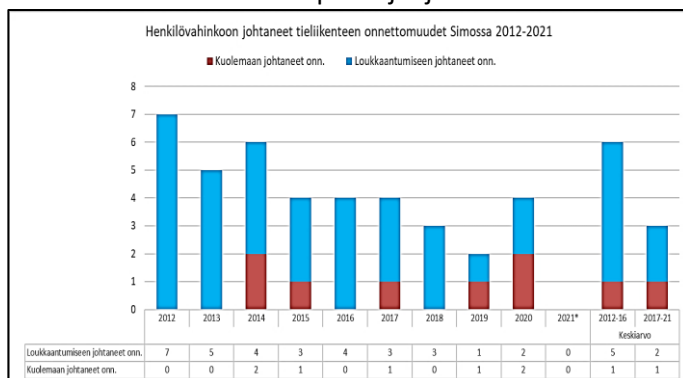
Poliisin tietoon tulleiden omaisuusrikosten indikaattori ilmaisee omaisuusrikosten osuuden 1000 asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Kyseessä ovat sellaiset omaisuusrikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Omaisuusrikoksia ovat mm. varkaudet, ryöstöt, petokset ja maksuvälinepetokset. Vuodesta 2021 vuoteen 2022 omaisuusrikosten osuus on kasvanut 4,3% mutta muihin verrattuna se on kolmanneksi pienin.

Henkilövahinko-onnettomuuksien määrät 2012-2021

Henkilövahinkoon johtaneissa tieliikenteen onnettomuuksia on Simossa vuosina 2012-2016 keskimäärin 5 ja vuosina 2017-2021 2. Kuolemaan johtaneita tieliikenteen onnettomuuksia on sattunut vuosina 2012-2021 keskimäärin 1.

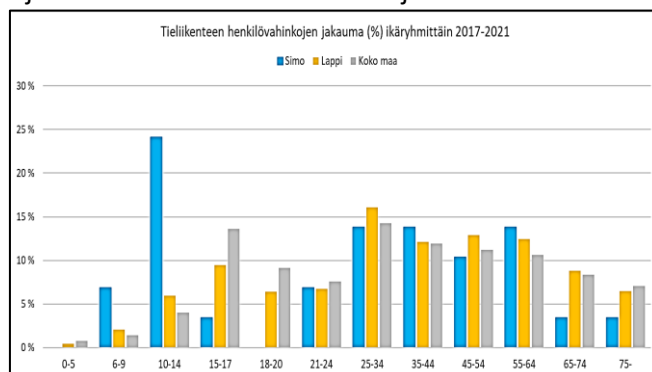
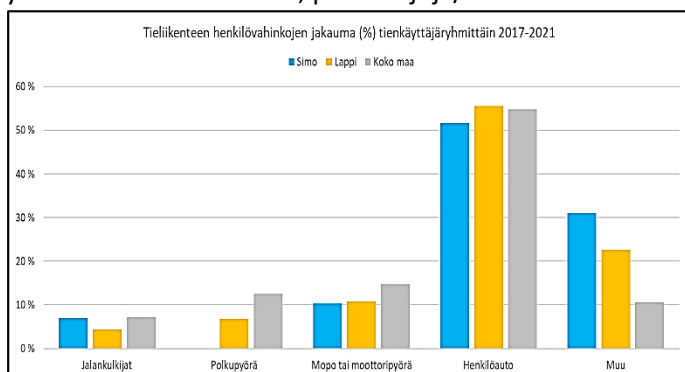
Tieliikenteen onnettomuuksissa on keskimäärin vuosina 2012-2016 loukkaantunut 8 henkilöä ja 2017-2021 5 henkilöä. Kuolleita molempina ajanjaksoina keskimäärin 1 henkilö.

Tieliikenteen henkilövahinkojen jakauma tienkäyttäjryhmittäin taulukosta voidaan todeta, että puolet henkilövahingoista tapahtuu henkilöauto-onnettomuuksissa, 20% jalankulkijoille/pyöräilijöille, 10% mopoiiloille tai moottoripyöräilijöille ja 30% muulla tavalla.

Ikäryhmittäin tapahtuvat henkilövahinkojen jakaumasta voi todeta, että 30% tapahtuu 15-24-vuotialle nuorille, 10-14 v. lähes 25%, 25-44v. n. 30%, n. 25% 45-64 vuotiaalle ja n. 10% 65-75vuotiaalle.

Henkilövahinko-onnettomuuksista 45% oli kohtaamis- ja onnettomuuksia, 15% jalankulkijaonnettomuuksia ja 15% yksittäisonnettomuuksia, peräänajoja/ohitusonnettomuuksia ja hirvieläinonnettomuuksia oli jokaista alle 10%.

Onnettomuuskustannukset

Simon kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin n. 1,1 milj.euron vuosittaiset kustannukset, joista kunnan osuus on noin 0,2 milj. euroa/vuosi (keskiarvo 2017-2021). Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle taloudellisia kustannuksia, joista varsin merkittävä osa (15-20%) kohdistuu kuntasektorille. Taloudellisia menetyksiä ovat mm.

- onnettomuuden uhrin työn arvon menetys (palkka- ja sosiaalikulut)
- terveydenhuollon menot uhrien hoidosta ja kuntoutuksesta
- sosiaalihuollon menot vammautuneille ja invalidisoituneille
- ajoneuvovahingot ja liikenneympäristölle aiheutuneet vahingot sekä muut vastaavat suorat kulut
- aineellisten vahinkojen lisäksi onnettomuuskustannuksiin sisältyvät uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

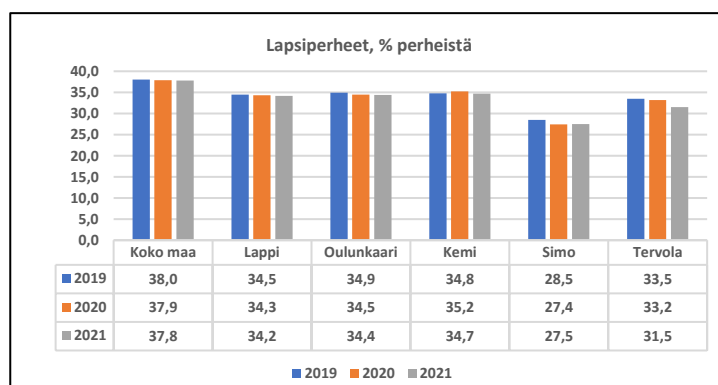
Ravitsemuksella hyvinvointia

Hyvä ravitsemus ja sen kehittäminen on huomioitu osana kunnan hyvinvointistrategiaa. Meri-Lapin ruokapalveluissa hyödynnetään ”Valtion ravitsemusneuvottelukunnan suosituksia” sekä seurataan koko ajan suosituksia/linjauksia sekä taustalla käytävää keskustelua. Koulutetut ammattilaiset osallistuvat ravitsemusasioiden kehittämiseen, henkilökunnan kouluttamiseen ja lisäksi tehdään yhteistyötä ravitsemusterapeutin kanssa. Hyvästä ravitsemuksesta viestitään esimerkeillä, malliannoksilla ja yhteistyöneuvotteluilla.

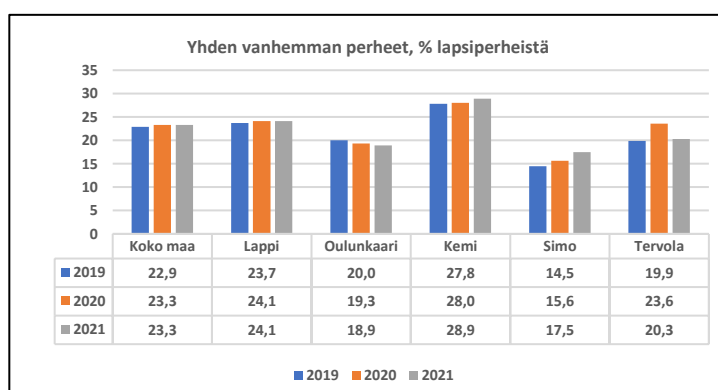
Lapset, lapsiperheet ja varhaisnuoret

Lapsiperheiden osalta lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on ehkäisevien peruspalvelujen ydintehtävä. Niiden avulla voidaan seurata ja tukea lasten ja perheiden terveyttä ja hyvinvointia. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmassa on otettu huomioon Oulun kunnan kuntayhtymän lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021, soveltuvin osin. Varhaiskasvatuksen ja koulujen oppimisympäristöt ovat hyvinvointia vahvistavia yhteisöjä. Esiopetuksen ja koulujen hyvinvointityötä ohjaavat oppilas- ja opiskeluhoitolaki sekä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat, joka sisältää liikunta- ja kulttuurikasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle.

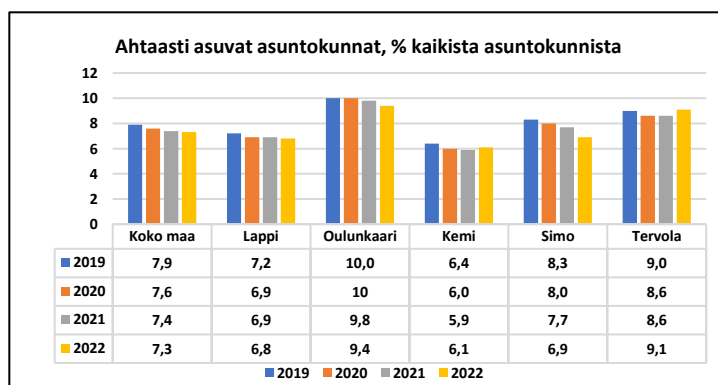
Lapsiperheet, % perheistä-indikaattori ilmaisee lapsiperheiden osuuden prosentteina kaikista perheistä. Lapsiperheissä on alle 18v. lapsia ja perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuoliset ilman lapsia. Simossa %-osuus v.2019 28,5%, v. 2020 27,4% ja v. 2022 27,5%. Muihin kuntiin ja vertailualueisiin verrattuna osuus oli edelleen alhaisin.

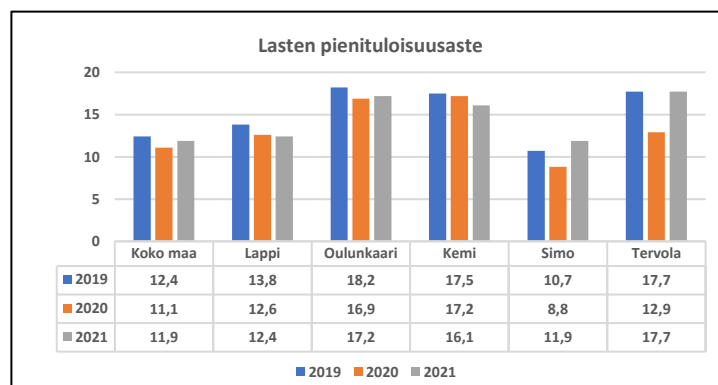
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä-indikaattori ilmaisee yhden huoltajan lapsiperheiden osuuden prosentteina kaikista lapsiperheistä. Simossa yksinhuoltajaperheitä oli v.2019 14,5%, v. 2020 15,6% ja v. 2021 17,5%. Yhden vanhemman perheiden määrä Simossa on alhaisin muihin verrattuna.

Ahtaasti asuvat asutokunnat-indikaattori ilmaisee ahtaasti asuvien asutokuntien osuuden prosentteina kaikista asutokunnista. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huoneluukuun (määritelmä vuodesta 1990 lähtien). Asutokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Simossa osuus on vuonna 2019 8,3%, v. 2020 8,0%, v. 2021 7,7% ja v. 2022 6,9%.

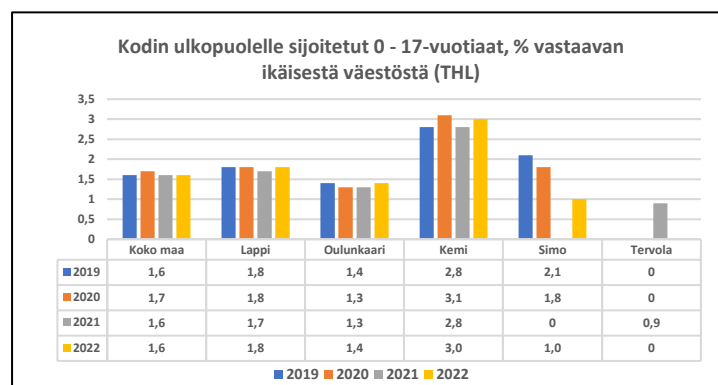

Lasten pienituloisuusaste kuvaa, kuinka suuri osa kunnan alle 18-vuotiaista kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot jäävät suhteellisen pienituloisuusrajan alapuolelle. Kyse on mittarista, joka kuvaa väestön asemaa suhteellisella tulojakaumalla. Mikäli alle 18-vuotiaiden pienituloisuusaste on korkeampi kuin väestön yleinen pienituloisuusaste, lapsiperheiden suhteellinen tuloasema on keskimääräistä heikompi. Pienituloisuuden raja lasketaan joka vuosi uudestaan koko väestön valtakunnallisesta tulojakaumasta. Kaikilla alueilla on käytössä sama pienituloisuusraja. Näin ollen indikaattori kuvaa sitä, kuinka suuri osa alueen väestöstä on valtakunnallista mittapuuta käyttäen pienituloisia. Pienituloisuuden käsite on suhteellinen, ts. pienituloisuuden aste riippuu koko tulojakauman muodosta. Pienituloisuudeksi on määriteltävy taso, joka on pienempi kuin 60 % mediaanista. Pienituloisuusaste mittaa suhteellisia tuloeroja. Simossa lasten pienituloisuusaste oli v. 2019 10,7%, v. 2020 8,8% ja v.2021 11,9%. Simossa lasten pienituloisuusaste on muihin verrattuna alhaisin ja %-osuus on pienentynyt edellisistä vuosista.

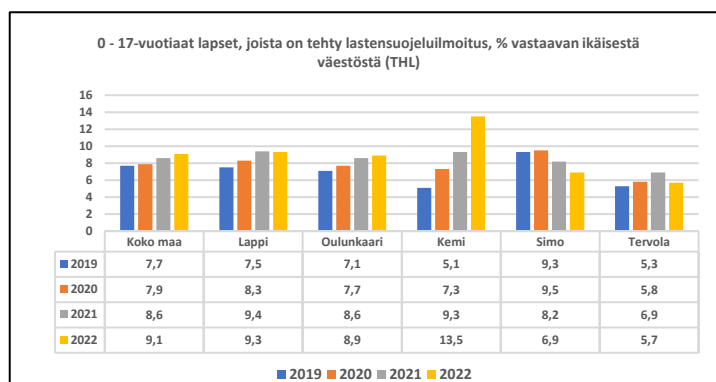
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17v

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0 - 17-vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Kodin ulkopuolelle sijoitusten taustalla voivat olla niin vanhemmista kuin lapsistakin johtuvat syyt. Usein taustalla on joko vanhemman tai lapsen ongelmallinen käyttäytyminen, kuten mielenterveydenongelmat tai päihteiden käyttö. Avohuollon tukitoimien lisääminen voi vähentää sijoitusten määrää, mutta samalla se voi lisätä huostaanottojen määrää, kun lastensuojelullisia toimenpiteitä vaativia tilanteita tulee enemmän esille. Vuonna 2022 Simossa osuus vastaavanikäisestä väestöstä oli 1%.

0-17v lapset, joista tehty lastensuojeluilmoitus, %vastaavan ikäisestä väestöstä

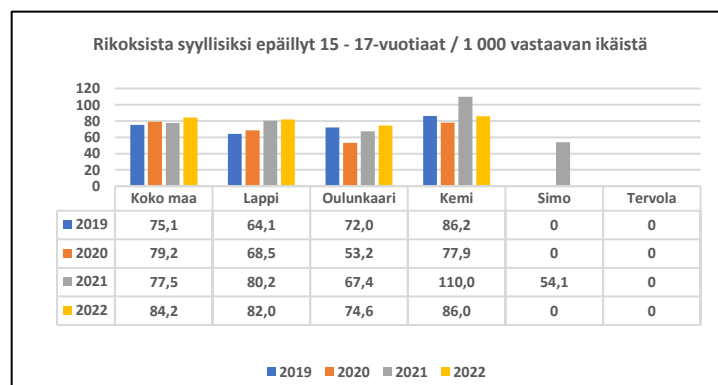
Lastensuojeluilmoitusten osalta Utajärven ja Simon kunnan luvut ovat muihin verrattuna alhaisimmat. Vuonna 2020 lastensuojeluilmoitusten määrä oli 98, vuonna 2021 51 ja 2022 lastensuojeluilmoituksia kirjattiin 64. Sosiaalihuoltolain mukaisia yhteydenottoja alle 18v. oli v.2018 28, v.2019 32 ja v.2020 10. Sosiaalihuoltolain mukaisissa tukitoimenpiteissä asiakasperheiden määrät ovat olleet v. 2018 6, v. 2019 18 ja v.2020 30.

Rikoksista syyllisiksi epäillyt

Rikoksista syyllisiksi epäiltyjen 0-14-vuotiaiden indikaattori ilmaisee osuuden tuhatta vastaavanikäistä kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rikoksista syyllisiksi epäiltyjen lukumäärä on eri asia, kuin syylliseksi todettujen lukumäärä. Simon osalta tilastoluku on ollut v. 2017 0%, v.2018 0%, v.2019 16,7% ja v. 2020 0%. Lainsäädännön mukaan rikosoikeudellisen vastuun alaikäraja on 15v. Sitä nuorempien henkilöiden tekemistä rikoksista voi seurauksena olla ainoastaan lastensuojelulaissa määritellyjä toimenpiteitä.

Rikoksista syyllisiksi epäiltyjen 15 - 17-vuotiaiden indikaattori ilmaisee osuuden tuhatta vastaavanikäistä kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rikoksista epäiltyjen lukumäärä on eri asia kuin syylliseksi todettujen lukumäärä. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Sama henkilö voi olla syylliseksi epäiltynä useita kertoja saman vuoden aikana eri tai samasta rikoksesta. Jos henkilö esimerkiksi pahoinpitelee kahta henkilöä, tulee tästä tilastoon kaksi epäiltyä, vaikka kyseessä olisi ollut yksi ja sama henkilö. Vuosien 2019 ja 2020 indikaattoripäivityksessä ei Simon kohdalla ole lukua lainkaan. Vuonna 2021 Simossa on rikoksista syyllisiksi epäiltyjen osuus ollut 54,1% vastaavan ikäisiä. Alioikeuksissa tuomittuja 15v täyttäneitä on ollut v. 2020 9,4%.

Kouluterveyskysely 2021

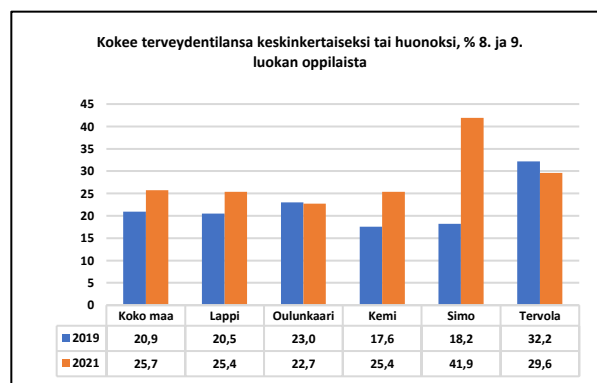
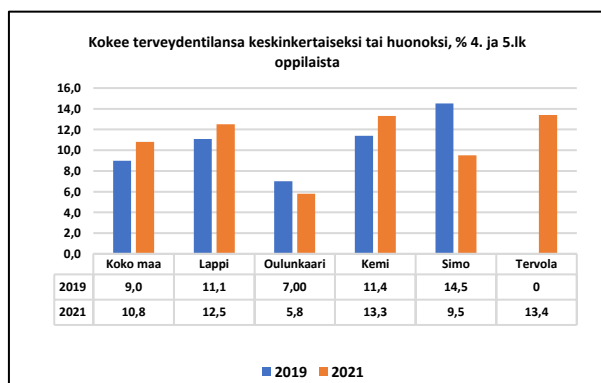
Nuorten terveyteen liittyvistä asioista on saatu laajasti tietoa kouluterveyskyselyn avulla. Viimeisin kouluterveyskysely on tehty 2021. Kouluterveyskyselyissä ovat mukana Simon ja Maksniemen alakoulujen 4-5luokat ja Simon yläkoulun 8-9 luokat. Seuraavaan yhteenvetoon on koottu kouluterveyskyselyssä nousseita haasteita ja hyviä asioita.

1. Hyvinvointi, osallisuus ja vapaa-aika

4-5lk:n oppilaista olivat tyytyväisiä elämäänsä ja 8-9lk:n oppilaista 58,2% olivat tyytyväisiä elämäänsä. 4-5 lk:n oppilaista puolet ja 8-9lk:n oppilaista n.30% kokevat olevansa tärkeä osa luokka- ja kouluyhteisöä. Yläkoulun oppilaiden kohdalla muutos oli iso, koska 2019 se oli 62%. Osallistumiseen ja vaikutusmahdollisuuksiin kouluissa alakoululaiset kokivat ne paremmiksi (lähes 80%), kuin yläkoulun oppilaat (n.20%). Alakoululaisista 80% harrasti vähintään yhtenä päivänä jotakin ja yläkoululaisista harrasti liikuntaa omatoimisesti vähintään viikoittain 74%. Yläkoululaisilla mobiililaitteilla tai tietokoneella pelaaminen oli päivittäin n.44% ja kuukausittain 71%. 4-5lk:n oppilailla oli kaikilla ainakin yksi hyvä kaveri ja 8-9lk:n oppilasta n. 90%:lla.

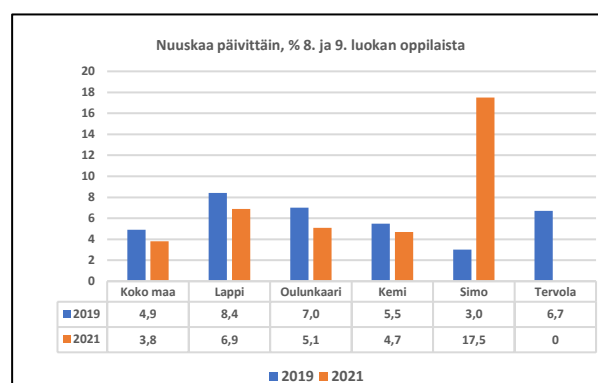
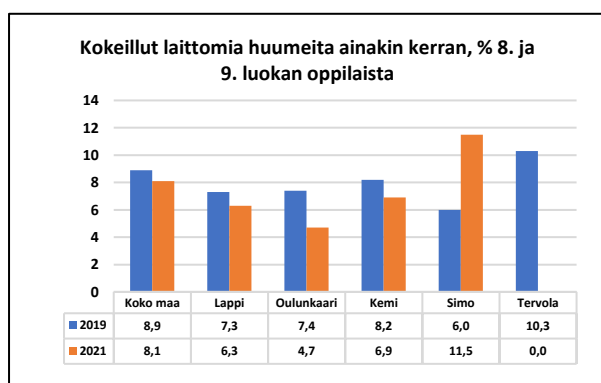
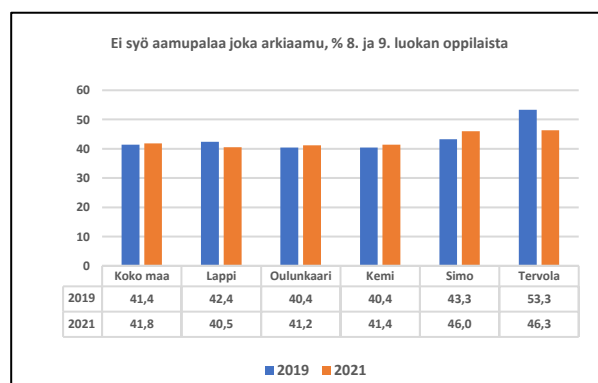
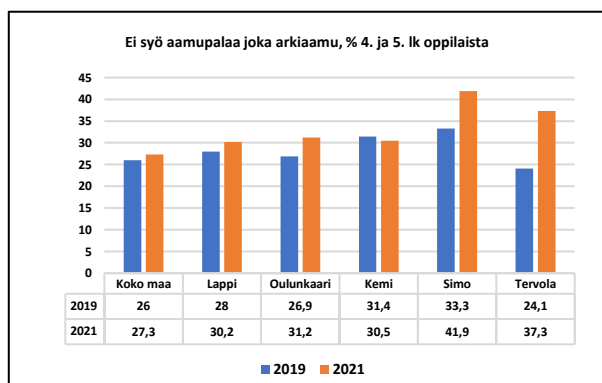
2. Terveys

Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi koki 4-5 luokkien oppilaista 9,5% ja 8-9 luokkien oppilaista 41,9%. 4-5lk:n oppilaista 26% koki lieviä ahdistusoireita. Yläkoululaisista mielenterveyteen liittyneissä kysymyksissä vastattiin seuraavasti; 32%:lla oli vähintään 2 viikkoa kestänyttä masennusoireilua, 48% sosiaalista ahdistuneisuutta, 32% koki itsetunnon tason matalaksi ja 35,5% oli ollut huolissaan mielialastaan kuluneen vuoden aikana. Yläkoululaisten kouluterveyskyselyssä kysyttiin myös seksuaaliterveys- ja seurusteluun liittyvistä asioista. Sukupuoliyhdyntäessä oli ollut 38% (9,4%) ja 39% ei ollut käyttänyt ehkäisyä viimeisimmässä yhdynnössä. 25% seurusteli kyselyhetkellä.

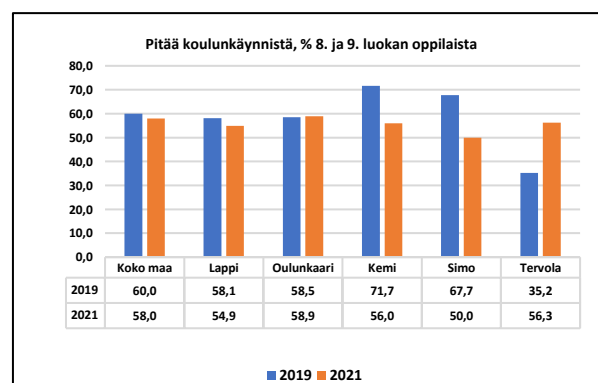
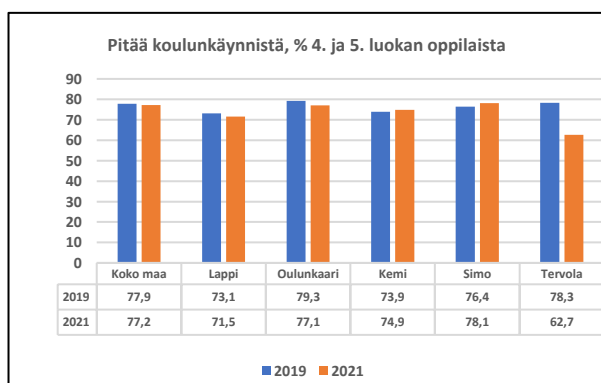
3. Elintavat

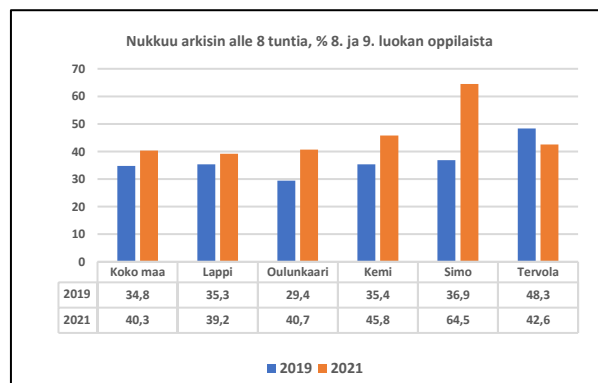
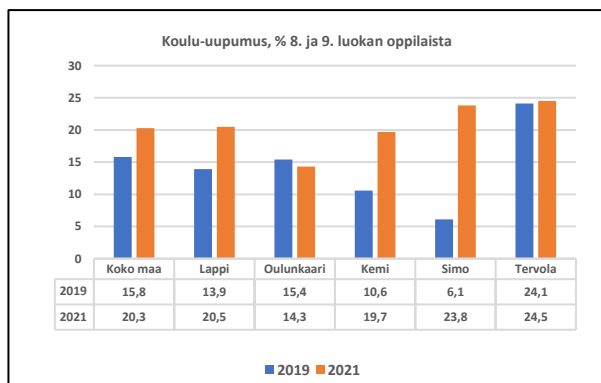
4-5lk:n oppilaista 41,9% ja 8-9lk 46,0% ei syö aamupalaa joka arkipäivä. Koululounasta ei syö 4-5lk:n oppilaista 39% ja 8-9lk:n oppilaista 44,8%. 4-5lk:n oppilaista 31% ja 8-9lk:n oppilaista 19,4% liikkuu vähintään tunnin päivässä. Alakoululaisista 34,5% nukkuu mielestään tarpeeksi ja yläkoululaisista 65% nukkuu arkisin alle 8 tuntia. Yläkoululaisten tupakointi on vähentynyt, **päivittäin nuuskaavia on 17,9%** ja heistä on poikia 33,3%. Yläkoululaisista 48,4% (64,6%) vastasi etteivät käytä päihteitä, tosi humalassa väh. kerran kk; kaikki yhteensä 23,4% (9,2%), käyttää alkoholia viikoittain; 9,4% (4,6%) ja kokeillut kannabista ainakin kerran; ei koskaan 88,5%, kerran 6,6%= kaikki yhteensä 11,5% (6,0%), pojat 18,5%, **vähintään kaksi kertaa kokeillut; 4,9%** (3,0%). Sekä alakoulun että yläkoulun oppilaista n. 35% on kokenut usein, että pitäisi viettää aikaa muutoin kuin netissä.

4. Koulunkäynti ja opiskelu

Alakoululaisista 78,1% ja yläkoululaisista 50,0% on vastannut pitävänsä koulunkäynnistä. Yläkoululaisilla kouluuupumus oli noussut vuoteen 2019 verrattuna. Alakoululaisista 41,4% koki, että oli jonkin verran vaikeuksia laskemisessa ja 31,0% lukemisessa. Yläkoululaisista 49,2% koki, että on vaikeuksia kokeisiin valmistautumisessa, 58,1% suullisessa esiintymisessä ja 55,7% oppimistaidoissa. Alakoululaisista 83,3% tuli hyvin toimeen opettajien kanssa ja 90% koulukavereiden kanssa. Yläkoululaisista 53,0% viihtyi hyvin yhdessä mutta 53,0% oli sitä mieltä, että opettajat eivät ole kiinnostuneita oppilaan koulukäynnistä.

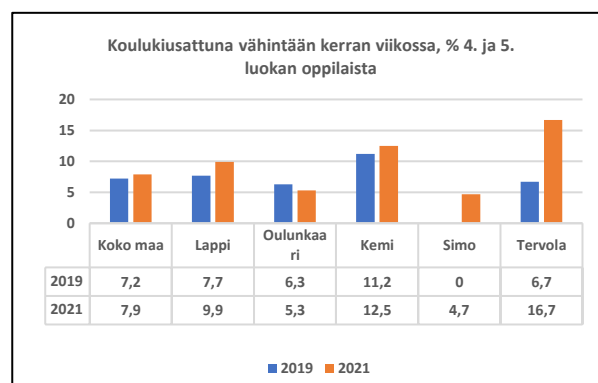
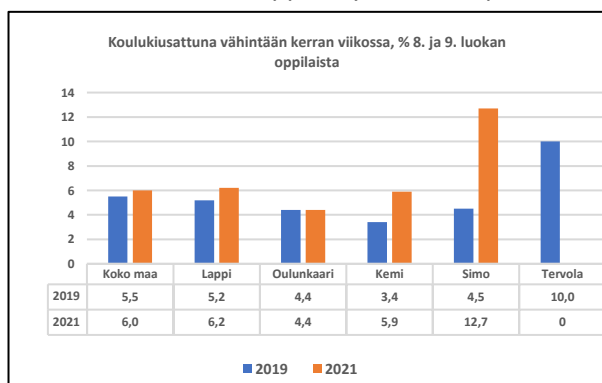

5. Perhe ja elinolot

4-5lk:n oppilaista 46,7%:lla ja yläkoululaisista 43,3%:lla oli hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa. Alakoululaisista 53,6% keskusteli vanhempien kanssa koulupäivistä ja 51,9% mielestä vuorovaikutus oli avointa.

6. Kasvuympäristön turvallisuus

4-5lk:n oppilaista 63,3% ja 55,2% yläkoulun oppilaista vastasivat, ettei heitä ole kiusattu lukuvuoden aikana. Alakoululaisista 86,7% ja yläkoululaisista 71,6% ei ole osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen. Yläkoululaisista 68% vastasivat, että heitä on nimitelty, tehty naurunalaiseksi tai kiusoiteltu ja 60% vastasi, että on jätetty kaveriporukan ulkopuolelle tai huomiotta. Valheiden levittäminen, ilmeillä/eleillä ja kännykän tai internetin kautta on kiusaamista tapahtunut 8-9lk:n oppilailla. Koulun liikuntatunneilla ja koulumatkoilla sekä välitunneilla ei ollut kummassakaan oppilasryhmässä tapahtunut tapaturmia, kuin aivan muutamia.

7. Palvelut ja avunsaanti

4-5luokkien oppilaista 40,0% ja 8-9lk:n oppilaista 38,5% vastasi, että koulussa on mahdollisuus keskustella aikuisen kanssa mieltä painavista asioista. Alakoululaisista 46,4% oli käynyt kouluterveydenhoitajalla vähintään 2 kertaa lukuvuoden aikana. Yläkoululaisista 80,0% on saanut apua ja tukea hyvinvointiin kouluterveydenhoitajalta ja 90,5% koululääkäriltä. Luokanvalvojalta on 74,2% saanut tukea ja apua oppimiseen/koulunkäyntiin luokanvalvojalta ja 78,6% opinto-ohjaajalta.

8. Koronaepidemia

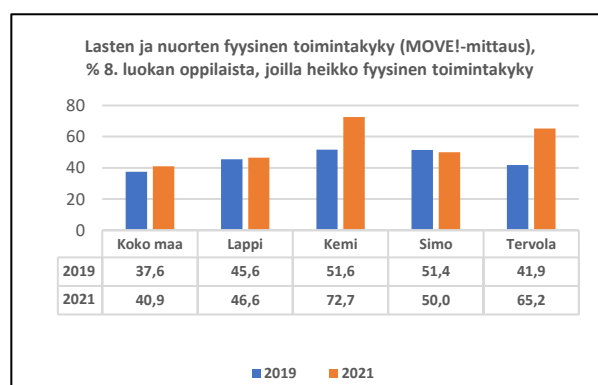
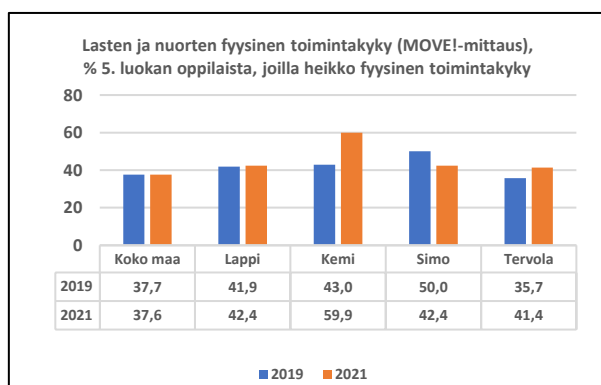
4-5lk:n oppilaista 37,9% on ollut huolissaan koronavirustartunnan saamisesta. Alakoululaisista 69,0% ja yläkoululaisista 12,9% on ollut paljon huolissaan siitä, että tartuttaa koronaviruksen muihin. 8-9lk:n oppilaista 92,3% on saanut tukea ja apua oppimiseen ja koulunkäyntiin etäopetuksessa lukuvuoden aikana. Alakoululaisista 73,1% vastasi, ettei koronaepidemia ole lisännyt ristiriitoja perheissä. Yläkoululaisista 25,9% vastasi, että koronaepidemia on lisännyt ristiriitoja perheissä. 4-5lk:n oppilaista 37,0% ja yläkoulun oppilaista 42,6% vastasi, että epidemia on vähentänyt yhteydenpitoa isovanhempiin. Alakoululaisista 21,4% ja yläkoululaisista 27,6% vastasivat, että koronaepidemia on vähentänyt yhteydenpitoa kavereihin.

Move-mittaukset 2021

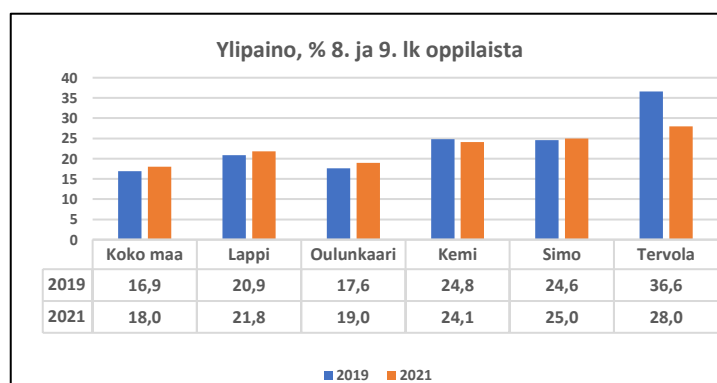
Move-mittauksissa selvitetään oppilaan kestävyttä, voimaa, nopeutta, liikkuvuutta, tasapainoa ja motorisia perustaitoja. Näitä taitoja tarvitaan koululaisten arjessa: koulumatkan kävelyyn tai pyöräilyyn, koulu- ja harrastusvälineiden nostamiseen ja kantamiseen, portaiden nousemiseen sekä liikkumiseen erilaisilla alustoilla. Move-mittausten lähtökohtana on tukea oppilaita fyysisestä toimintakyvystä huolehtimisessa. Kaikki olennainen ja ajantasainen tieto Move-mittauksista on luettavissa osoitteessa www.oph.fi/fi/move.

Fyysisen toimintakyvyn edistäminen on keskeistä liikunnanopetuksessa. Tarkoituksena on tukea monipuolisesti lasten ja nuorten toimintakykyä arjen tilanteista selviämiseksi. Move-mittausten tulosten mukaan perusopetusikäisten fyysistä toimintakykyä on onnistuttu jo osittain edistämään.

Move-mittaukset tuottavat tietoa valtakunnan, kunnan ja maakunnan tasolla päätöksentekijöille kansallisen liikunta- ja terveystalouden sekä kuntien terveyden edistämistoimenpiteiden kehittämistä ja seurantaan koskien. Tukea tarvitseville oppilaille voidaan tarjota tukitoimia (esim. kerho) fyysisen toimintakyvyn kohottamiseen. Simosta Move-mittauksiin osallistui 5luokan oppilaita yhteensä 31 ja 8 luokan oppilaita oli 44.

Kouluterveyskyselyn mukaan 8-9lk oppilaista 25% oli ylipainoisia, Tervolan kunnan jälkeen toiseksi eniten. Vuosia 2019 ja 2021 verrattaessa nousua Simossa on tullut 1,6%.

Kouluterveyskyselyn 2021 ja Move-mittausten erityisiä huolenaiheita:

Simon koulujen 4-5 luokkalaisten erityisiä huolenaiheita olivat aamupalan syömättömyys 41,9%, tämä on noussut 8,6% 2019 vuodesta. Oulunkaaren kouluterveyshoitaja on kokeillut 2020 1-9 luokkien oppilaille suunnattua ”Terveellinen ravitsemus”- toimintaa. Kouluterveydenhoitaja on käynyt läpi teoriaosuuden ja sen lisäksi luokat ovat käyneet terveellisellä aamupalalla. Tämän kaltainen toiminta on hyvä ottaa uudelleen käyttöön, jotta ainakin 1-9 luokkien oppilaat itse saavat ohjeita terveelliseen aamupalaan sekä sen myötä jaksamiseen aamupäivän oppitunneilla ennen koulun lounasta. Myös mielialaan liittyviä ongelmia oli eniten simolaisilla 4-5 luokan oppilaille verrattuna muihin ja nousua 2019 kouluterveyskyselyyn verrattuna oli 7,5%. Move- mittausten mukaan heikko fyysinen toimintakyky oli 42,4%:lla.

Simon yläkoulun 8-9 luokkalaisten erityisiä huolenaiheita olivat tosi humalassa kerran/kk 25%, joka on muihin verrattuna huomattavan suuri määrä. Nousua v. 2019 kouluterveyskyselyyn on 15,8%. Oppilaista 41,9% kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, joka sekin on muihin verrattuna huonoin tulos. Nousua on tullut 23,7% vuoteen 2019. Mistä tämä johtuu, niin tarvitsee oppilashuollossa pohdintaa ja mietintää, miten tähän saadaan muutos. Simon koulun suunnitelmaan on kirjattu, miten asioita seurataan ja miten niihin puututaan. Yhteisöllisyyden lisääminen, osallisuus, kiusaamisen ehkäiseminen ja kouluruokailun edistäminen.

Ravitsemuksella hyvinvointia

Koulu/varhaiskasvatuksen ateriat ovat ja ovat olleet suositusten mukaisia ja täyttävät ravitsemuslaadun kriteerit. Lautasmallin noudattaminen jää asiakkaille esim. varhaiskasvatuksessa lapsille ja aikuisille, kouluilla oppilaille ja

opettajille. Opettajat ja varhaiskasvatuksen henkilökunta syövät ja ovat syöneet lounaan oppilaiden ja varhaiskasvatuksen lasten kanssa. Varhaiskasvatuksessa on 1.8.2020 alkaen sokerin käyttö minimoitu esim. aamupuuroon ei enää laiteta sokeria. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tarjotaan ja on tarjottu terveellinen välipala. Kouluterveyskyselyn tulokset hyödynnetään hyvinvointikertomuksissa ja tieto menee valtuutetuille. Kouluilla, liikuntapaikoissa ja nuorisotiloilla ei ole käytössä makeis- ja virvoitusjuoma-automaatteja ja energijuomien käyttö on kielletty alle 16v. Meri-Lapin ruokapalveluissa ei ole hyödynnetty koulumaito- ja kouluhedelmätukea, koska ruokapalveluista saadun vastauksen mukaan, se aiheuttaa enemmän työtä ja kuluja kuin mitä antaa. Äitiys- ja lastenneuvolassa toimivilla ammattilaisilla on ajantasaiset ravitsemusohjauksen tiedot, taidot ja menetelmät. Äitiys- ja lastenneuvolasta asiakkaat ohjataan ja on ohjattu ravitsemusohjaukseen eniten diabeteshoitajalle, hänen koulutuksensa on peräisin painonhallintaryhmien vaatimista koulutuksista. Terveystoiminta antaa ja on antanut yksilöityä ravitsemusohjausta ja tukea mutta ravitsemusterapeutteja voi käyttää apuna hankalimmissa tilanteissa.

Lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä ja ongelmia ehkäiseviä toimia ja palveluja ovat:

Lapset puheeksi

Menetelmän avulla rakennetaan vanhempien, muiden lapsen elämän tärkeiden henkilöiden ja lapsen välille yhteistä ymmärrystä ja keinoja lapsen arkipäivän sujumiseen sekä yhteistyöhön toinen toisensa kanssa. LP - työskentelyssä pyritään tukemaan lapsen hyvinvointia ja suotuisaa kehitystä sekä ennaltaehkäistä lapsen ongelmien syntyä. Työskentelyn konkreettinen päämäärä on lapsen arkipäivän sujuminen mahdollisimman hyvin kotona, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja vapaa-ajan ympäristöissä ottaen huomioon lapsen erityiset tarpeet ja elämäntilanteet. Simossa on varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikatoimen henkilökunta käynyt LAPE-koulutuksen (*Oulunkaaren Palvelutuotantolautakunta 10.6.2015, §44*)

Tuen polku

Toimintamalli ohjaa varhaiskasvatuksen, koulun sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen monialaista yhteistyötä. Se osallistaa lapsen/nuoren ja hänen perheensä mukaan sopimaan konkreettisia ja heidän voimavaroistaan lähteviä konkreettisia tavoitteita. (*Oulunkaaren Palvelutuotantolautakunta 1.2.2017, §8*)

Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmät

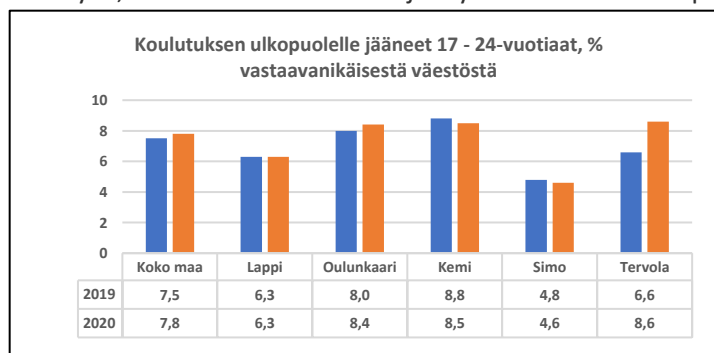
Ryhmäpohjainen ohjausmenetelmä on tarkoitettu 3-12vuotiaiden lasten vanhemmille. Menetelmän tarkoituksena on edistää myönteisiä kasvatustapojen menetelmiä sekä parantaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikusta. Ryhmässä korostetaan leikin tärkeyttä, erilaisten taitojen opettamista, vaikuttavaa kehumista, kannustimien käyttämistä, rajojen asettamista sekä keinoja puuttua tehokkaasti huonoon käyttäytymiseen. 10-12 viikkoa kestävä vanhemmuusryhmät on tarkoitettu päiväkotij- ja alakouluikäisten käytöshäiriöisten lasten vanhemmille.

Voimaperheet (Simo)

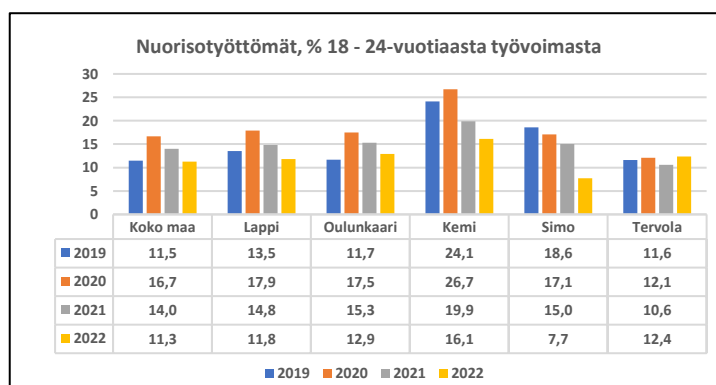
Voimaperheet-toimintamallia käytetään alle kouluikäisten lasten käytösongelmien hoitoon ja ennaltaehkäisyyn. Hoito-ohjelma perustuu vaikuttavaksi todettuihin vanhempainohjausmenetelmiin ja se toteutetaan 11 viikon aikana strukturoidusti internetin ja puhelimen välityksellä.

Nuoret ja nuoret aikuiset

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet-Indikaattori ilmaisee koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17 - 24-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä. Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka ko. vuonna eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole tutkintokoodia eli ei perusasteen jälkeistä koulutusta. Simossa tilanne on muihin verrattuna hyvä, vain alle 5% oli v. 2020 jäänyt koulutuksen ulkopuolelle 17-24-vuotiaista.

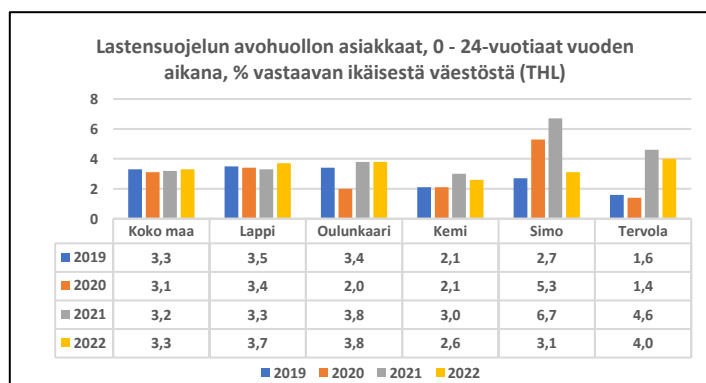
Nuorisotyöttömät-indikaattori ilmaisee 18-24-vuotiaiden työttömien osuuden prosentteina 18-24v. työvoimasta. Työttömänä pidetään työnhakijaa, joka ei ole työsuhteessa eikä työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitetulla tavalla työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään ja joka ei ole työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettu päätoiminen opiskelija. Työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokonaan lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle 4 tuntia. Päätoimisia koululaisia ja opiskelijoita ei lueta työttömiksi myöskään lomien aikana. Nuorisotyöttömiä 18-24- vuotiaita on Simossa ollut v. 2019 18,6%, v. 2020 17,1%, 2021 15,0% ja v.2022 7,7%. Nuorten työttömien prosenttiosuus on laskenut vuoden aikana 7,3%.

Toimeentulotukea saaneet 18v. täyttäneet vuoden aikana indikaattori ilmaisee aikuisten toimeentulotuen saajien lukumäärän kalenterivuoden aikana. Simossa saajia on ollut v. 2021 60. Toimeentulotukea saaneet 18-24v, % vastaavanikäisestä väestöstä oli Simossa v. 2021 8,5%.

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana lastensuojelun avohuollon asiakkaina olleiden 0 - 20-vuotiaiden lasten ja nuorten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Lapsella tarkoitetaan lastensuojelulain mukaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta. Nuorella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 21 vuotta. Avohuollon tukitoimet käsittävät tavallisimmin lapsen ja nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaatimat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus. Lastensuojelu asiakkuus alkaa, kun sosiaalityöntekijä toteaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, että lapsi tarvitsee lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia. Lastensuojelun asiakkuus alkaa myös silloin, kun ryhdytään kiireellisiin toimiin lapsen terveyden ja kehityksen turvaamiseksi tai kun lapselle tai hänen perheelleen annetaan tässä laissa tarkoitettuja palveluja tai muuta tukea ennen palvelutarpeen arvioinnin valmistumista. Simossa lastensuojelunavohuollon asiakkaiden määrä oli v.2019 2,7%, v. 2020 5,3%, v.2021 6,7% ja v. 2022 3,1%.

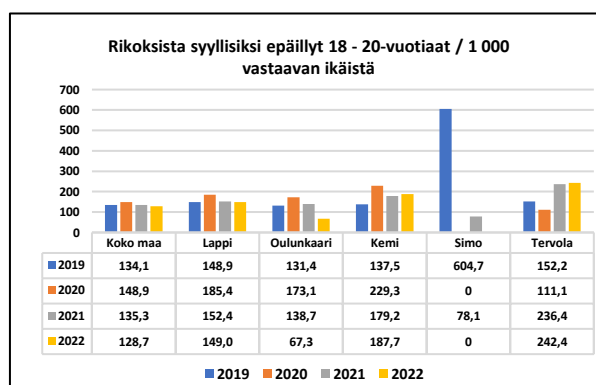
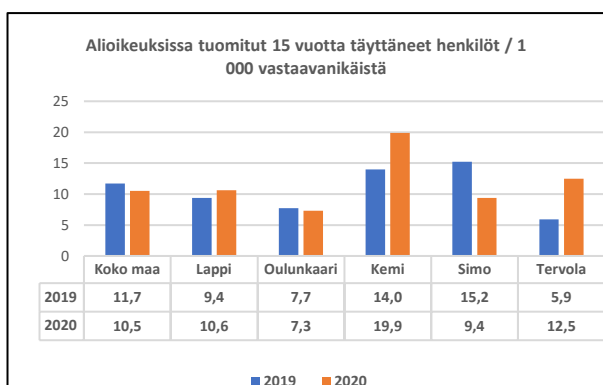

Rikosasiat

Alioikeuksissa tuomitut 15 vuotta täyttäneet henkilöitä/1000 vastaavanikäistä kohti on Simossa ollut v.2019 15,2% ja v. 2020 9,4%. Lukuihin sisältyvät henkilöt, jotka on käräjäoikeuksissa tuomittu rangaistukseen tai jätetty syyllisenä rangaistukseen tuomitsematta (henkilön rikosasiaratkaisussa on ainakin yksi syyksi luettu rikos) ja joilla

oli tuomitsemisvuoden viimeisenä päivänä kotikuntalain mukainen kotikunta Suomessa. 15-17 vuotiaiden osalta v. 2021 oli 54,1% simolaista rikoksista epäiltyä/ 1000 vastaavanikäistä kohti.

Rikoksista syylliseksi epäiltyjen 18 - 20-vuotiaiden indikaattori ilmaisee osuuden tuhatta vastaavanikäistä kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rikoksista epäiltyjen lukumäärä on eri asia kuin syylliseksi todettujen lukumäärä. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Sama henkilö voi olla syylliseksi epäiltyä useita kertoja saman vuoden aikana eri tai samasta rikoksesta. Jos henkilö esimerkiksi pahoinpitelee kahta henkilöä, tulee tästä tilastoon kaksi epäiltyä, vaikka kyseessä olisi ollut yksi ja sama henkilö. Simossa v.2019 604,7% (7 nuorta) ja v. 2021 78,1%. Vuoden 2022 indikaattoritiedossa on Simon kohdalla 0%.

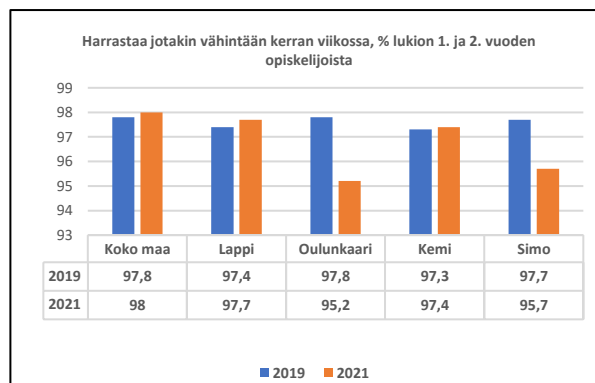
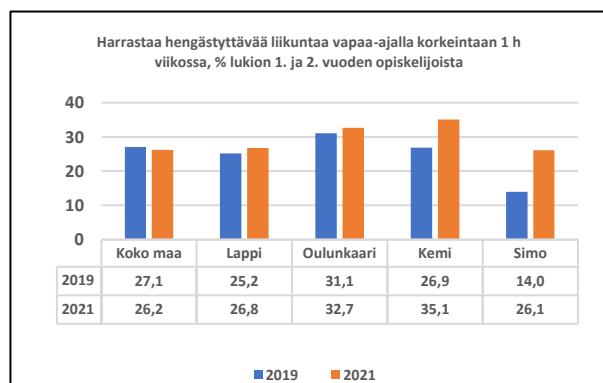

Kouluterveyskysely 2021

Nuorten terveyteen liittyvistä asioista on saatu laajasti tietoa kouluterveyskyselyn avulla. Viimeisin kouluterveyskysely on tehty 2021. Simon lukion osalta vastaajia oli 46. Kouluterveyskyselyssä oli kahdeksan (8) aihealuetta ja niissä kaikissa on kysytty paljon eri kysymyksiä.

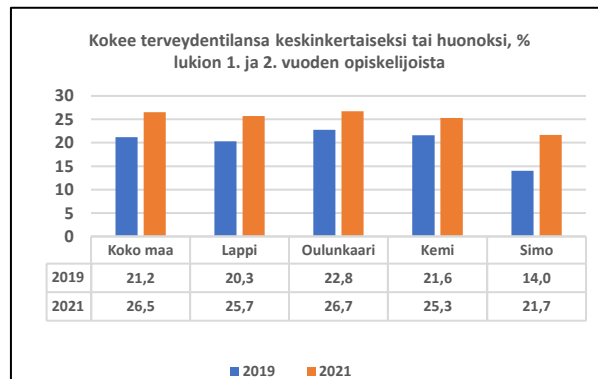
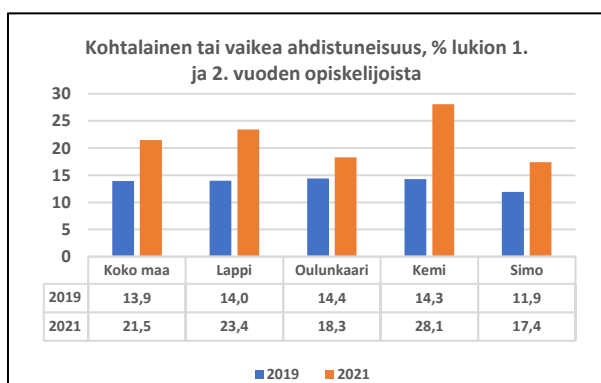
1. Hyvinvointi, osallisuus ja vapaa-aika

Lukiolaisista erittäin tyytyväinen elämäänsä kaikki yhteensä oli 23,9% ja tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä oli kaikki yhteensä 71,7% (81,0%). 52,2% kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä ja 41,3% kouluyhteisöä. Osallisuuden osalta voi todeta, että lukiolaiset kokevat olevansa tarpeellisia muille ihmisille, pystyvät vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun, saavat apua tarvittaessa, heihin luotetaan ja kokevat pystyvänsä vaikuttamaan joihinkin elinympäristönsä asioihin. 58,7%:lla on hyvä mahdollisuudet koulun tapahtumien järjestämiseen mutta vastauksissa vaikutusmahdollisuuksista esim. koulutyön, välituntien/tauojen suunnitteluun tai yhteisten sääntöjen laatimiseen on tapahtunut heikentymistä. Liikuntaa harrastetaan v. 2019 verrattuna enemmän ja 95,7% harrastaa jotakin kerran/vko.

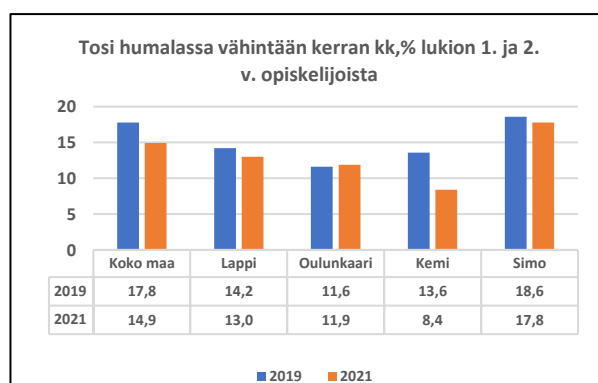
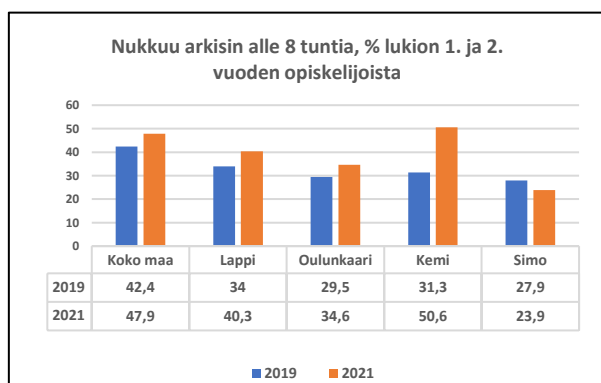
2. Terveys

Simon lukion opiskelijoista on kokenut terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi 21,7%(14,0%).Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta on kokenut 17,4% (11,9%) ja vähintään kaksi viikkoa kestäneitä masennusoireita on ollut 19,6%:lla. Tähän voi lisätä sosiaalisen ahdistuneisuuden, jota on kokenut 26,1% vastanneista. 42,2%(32,6%) on ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kk:n aikana.

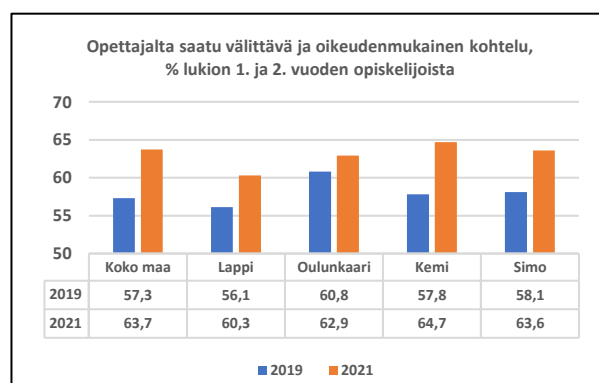
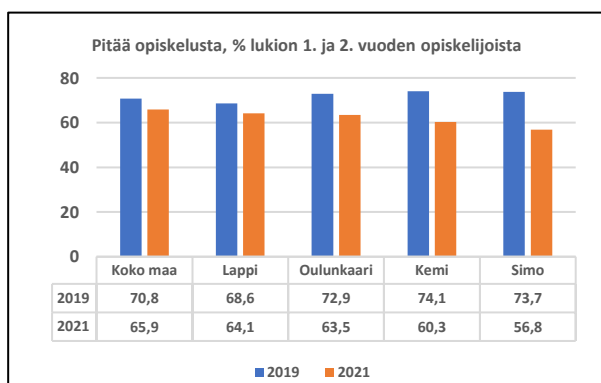
3. Elintavat

Lukion 1-2lk:n oppilaista 32,6% ei syö aamupalaa joka arkipäivä ja 34,8% ei syö koululounasta päivittäin. Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla; **ei yhtään** 13%, **2-3 tuntia** 23,9%, **4-6 tuntia** 30,4% ja **7 tuntia tai enemmän** 19,6%. Opiskelijoista 21,7%:lla oli ylipainoisuutta mutta lukiolaiset nukkuvat riittävästi vain 23,9% vastasi nukkuvansa alle 8 tuntia. Päihteiden osalta 35,6% olivat raittiita mutta tosi humalassa vähintään kerran/kk 17,8%. Edelleenkin muihin verrattuna suurin osuus. 95,7% ei ollut koskaan kokeillut kannabista ja 34,8% vastasi, että omalla paikkakunnalla on helppo hankkia huumeita. 91,3% vastasi, ettei ole pelannut rahapelejä viimeisen vuoden aikana.

4. Koulunkäynti ja opiskelu

Lukion 1-2 lk:n oppilaista 56,8% (73,7%) pitää opiskelusta, 21,7% on kokenut koulu-uupumusta ja 32,6% on kokenut kouluinnostusta. Kolmannella vastanneista on vaikeuksia laskemista vaativissa tehtävissä, kokeisiin valmistautumisessa ja läksyjen teossa. Yleensä vaikeuksia oppimistaidoissa oli 36,4%:lla. Luokka- ja oppilaitosyhteisön vastauksista 91,3% vastasi, että luokassa/ryhmässä on hyvä työrauha ja 89,1% vastasi viihtyvänsä hyvin yhdessä. Opettajilta saatu välittävä/oikeudenmukainen kohtelu 63,6%.

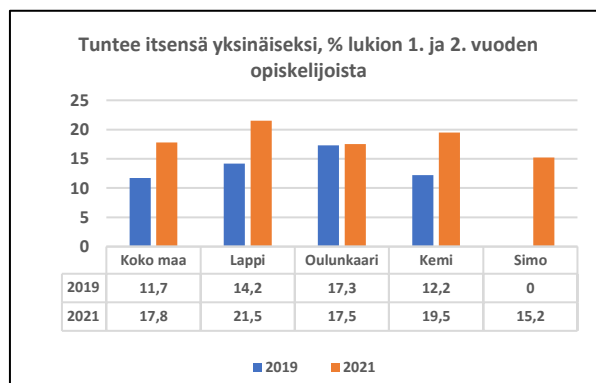
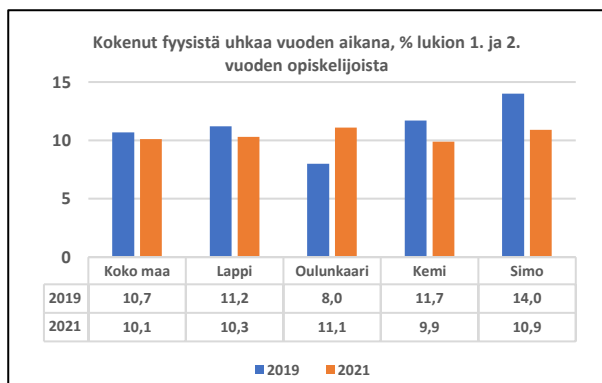

5. Perhe ja elinolot

Lukion 1-2 lk:n opiskelijoista 50%:lla on hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa. 11,4% vastanneista tekee koulutyön ohella palkallista työtä. Perheen koettu taloudellinen tilanne oli vastanneista 39%:n mukaan kohtalainen tai sitä huonompi

6. Kasvu ympäristön turvallisuus

Lukion 1-2 lk:n opiskelijoista 89,1% vasasi, ettei ole kiusattu lainkaan lukukauden aikana ja 95,6% ei ole osallistunut muiden kiusaamiseen. Vuoden aikana oli 30,4% ja tytöistä 52,4% kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua ja 10,9% oli kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana. Opiskelijoista seksuaalista häirintää puhelimesta tai Internetissä vuoden aikana oli kokenut 26,1% ja tytöistä 42,9%. Lukiolaisilla ei ollut tapahtunut yhtään tapaturmaa välitunnilla lukuvuoden aikana. Kaikki vastasivat käyttävänsä kypärää mopolla/moottoripyörällä liikkuessa.

7. Palvelut ja avunsaanti

Lukiolaisista 55% vastasi saaneensa apua oppimiseen ja koulunkäyntiin opinto-ohjaajalta.

Lukion kouluterveyskyselyn 2021 erityisiä huolenaiheita:

Simon lukion 1-2 luokkien oppilaiden kouluterveyskyselyssä 2021 nousi huolenaiheeksi kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 28,1% ja verrattuna 2019 kyselyyn nousua on tullut 13,8%. Muihin verrattuna %-osuus on suurin. Koulu-uupumusta oli 25,7%:lla ja 13% ilmoitti, ettei ole yhtään ystävää. Lukiolaisten keskuudessa on myös nousseet normaalin koulunkäynnin tilalle ns. maailman parantaminen, ympäristöteot, jotka ilmenevät niin, että nuoret ovat ahdistuneita maailmanlaajuisista asioista. Kaikki eivät osaa suhteuttaa niitä omaan elämäänsä sopiviksi, vaan ne syrjäyttävät normaalin lukiolaisen huolet, huoli koulunkäynnistä, mitä teen isona jne. Tähän olemme suunnitelleet aloitettavaksi lukiolaisille suunnatut omat toimintatilat, lukiolaisille suunnatut tapaamiset nuorisotiloilla. Ennen näitä toimia, kartoitamme, juttelemme ja kysymme, mitä he haluavat ja mitä he tarvitsevat.

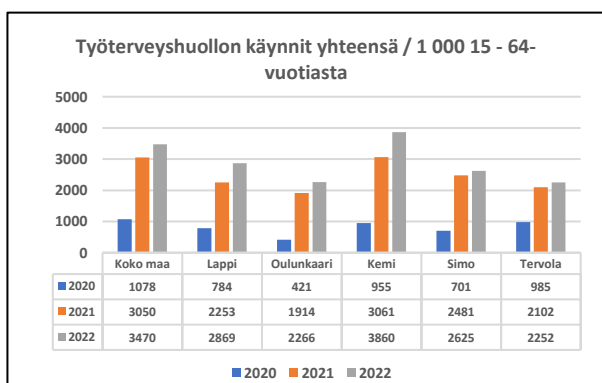
Työikäiset

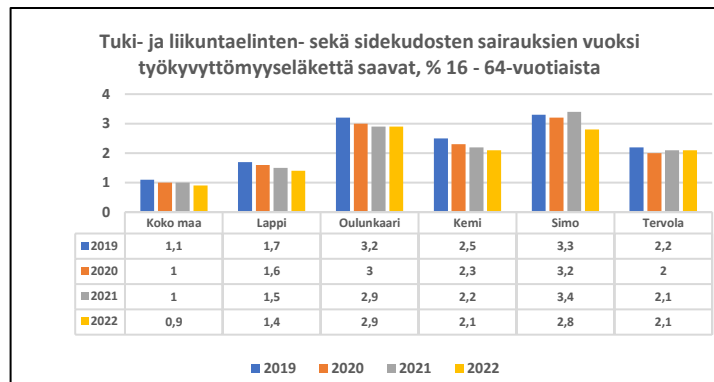
Työikäisten terveyspalvelut hoidetaan yleensä omissa työterveyshuolloissa ja /tai terveyskeskuksissa tai muuten yksityissektorilla.

Työterveyshuolto ja työkyvyttömyyseläke

Työterveyshuollon käynnit yhteensä -indikaattori ilmaisee työterveyshuollon käyntien osuuden tuhatta 15-64-vuotiasta kohti. Työterveyshuollon käynnit sisältävät terveyskeskusten työterveyshuollossa tehdyt lääkärikäynnit ja käynnit muun ammattihenkilökunnan luo. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

Työkyvyttömyyseläkettä saaneita 25-64v.simolaisia oli v.2020 12,1%, v. 2021 11,9% ja v. 2022 11,1% vastaavanikäisestä väestöstä. Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen ilmaisee pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Yleisimmät sairausryhmät sen taustalla ovat mielenterveyden häiriöt ja tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, yksittäisistä sairauksista depressio ja selkäsairaudet. Työkyvyttömyys ilmentää vain osin sairastavuutta, sillä eläkkeelle hakeutumiseen vaikuttaa myös mm. henkilön taloudellinen tilanne ja työttömyys

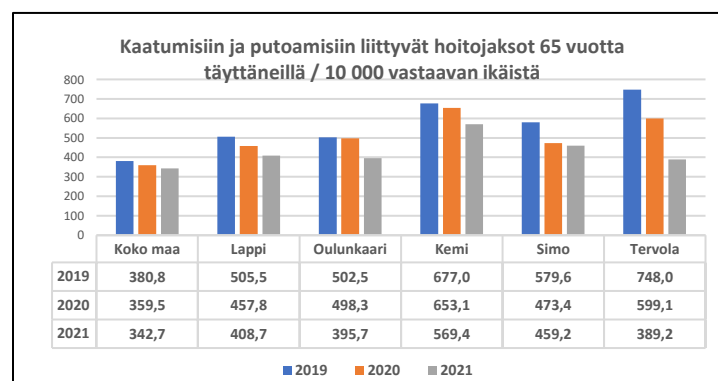

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet

Tuki- ja liikuntaelinsairauksien kohdalla Simon kunta erottuu muihin verrattuna suurimmalla luvulla. Indikaattori kuvaa TULE -sairauksien takia työkyvyttömyyseläkettä saavien osuutta 16-64-vuotiaasta väestöstä. Tilasto kattaa henkilöt, jotka saivat työkyvyttömyyseläkettä joko työeläke- tai kansaneläkejärjestelmästä tai molemmista järjestelmistä. Kolmen vertailuvuoden aikana %-osuus on ollut keskimäärin 3,3%.

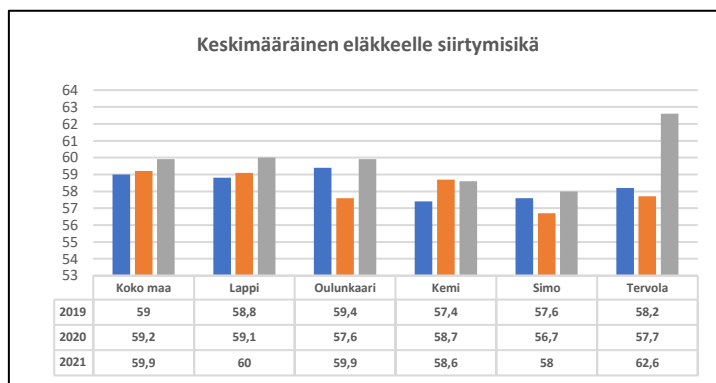
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65v. täyttäneillä/ 10 000 vastaavan ikäistä kohti. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kaatumisen tai putoamisen vuoksi sairaanhoitoa saaneiden 65 vuotta täyttäneiden potilaiden hoitajaksosten lukumäärän kymmentä tuhatta vastaavanikäistä asukasta kohti. Väestötietona käytetään keskiväkilukua. Sairaalahoidon sisältää sekä julkisen sektorin (kunnat, kuntayhtymät ja valtio) että yksityisen sektorin järjestämän sairaalahoidon. Tämä indikaattori kuuluu Hyte-kertoimen tulosindikaattoreihin, aikaisemmin tätä ei ole tarkasteltu Simon kunnana hyvinvointikertomuksissa tai suunnitelmissa. Simossa on 2019 jälkeen ollut vähemmän kaatumisia/putoamisia, jotka ovat vaatineet sairaanhoitoa. Muihin vertailukuntiin tai koko maahan/maakuntaan kuitenkin toiseksi eniten.

Vaikeasti työllistyvät ja eläkkeelle siirtymisikä

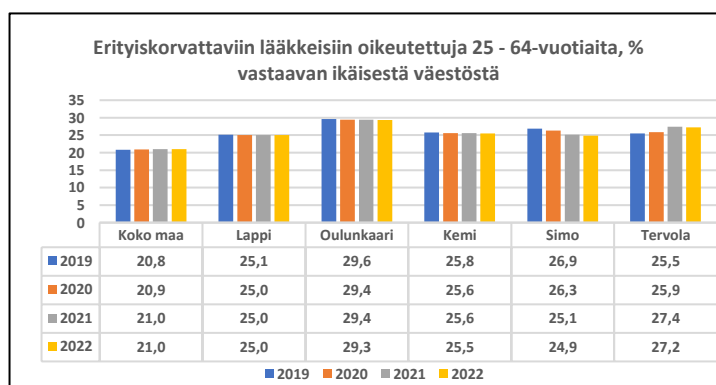
Vaikeasti työllistyvät ovat työikäisiä, jotka liikkuvat työttömyyden, työvoimapolitiittisten toimenpiteiden ja lyhyiden työsuhteiden välillä ja heillä on vaikeuksia työllistyä avoimilla työmarkkinoilla. Elinkeinorakenteen muutos ja työelämän vaatavuus voivat olla syynä siihen, että työttömän ammatillista osaamista vastaavia työpaikkoja ei ole tarjolla. Lisäksi ikä, vajaakuntoisuus, terveydelliset ja psykososiaaliset ongelmat voivat vaikeuttaa työllistymistä. Kunta ja valtio yhdessä kustantavat 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden perustoimentulon. Kunnalla on tämän lisäksi vastuu näiden henkilöiden viimesijaisesta aktivoinnista, kuntoutuksesta ja terveydenhoidosta. Vuonna 2019 prosenttiosuus oli alhaisin ja 2020 se nousi 3,7%.

Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä - indikaattori ilmaisee eläkkeelle (vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- tai maatalouden erityiseläkkeelle) siirtyneiden aritmeettisen keskiarvoian. Osa-aika-eläkkeelle siirtyneet eivät ole mukana keskiarvossa. Simossa v. 2019 jäätiin keskimäärin 57,6, v. 2020 56,7 ja v. 2021 58 vuoden iässä eläkkeelle.

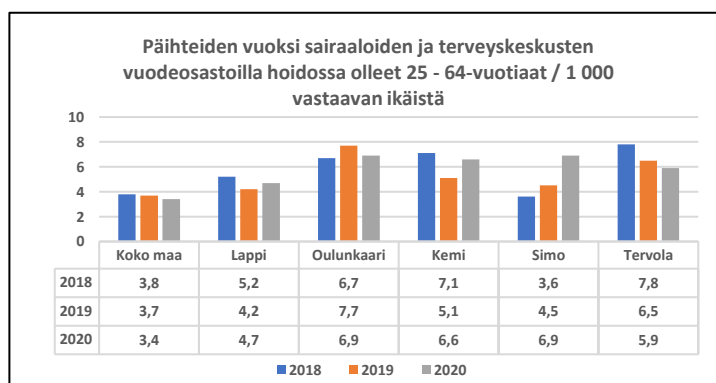

Erityiskorvaus, päihdesairaudet ja mielenterveysasiat

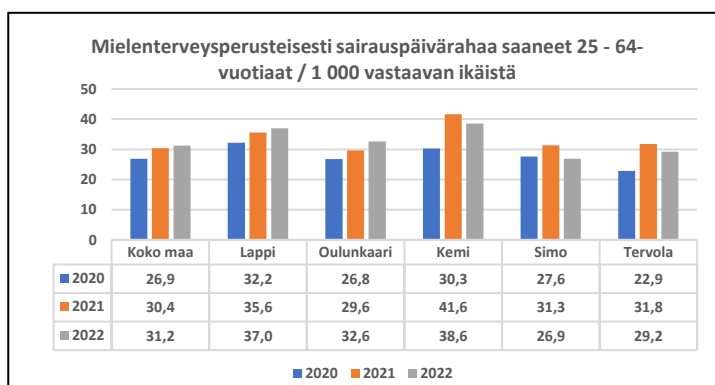
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25-64 vastaavanikäisestä väestöstä oli v. 2019 26,9%, v. 2020 26,3%, v. 2021 25,1% ja v. 2022 24,9%. Vuosina 2019 ja 2020 Simon kunnan ja Oulunkaaren kuntayhtymän erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja on ollut muihin verrattuna eniten. Vuosina 2021 ja 2022 Simossa osuus on pienentynyt Lapin maakunnan ja Kemin kaupungin tasolle.

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastolla hoidossa olleiden 25-64-vuotiaiden prosentiosuus on ollut vuonna 2018 3,6%, vuonna 2019 4,5% ja vuonna 2020 prosentiosuus on noussut ollen 6,9%.

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25-64v. Indikaattori ilmaisee mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25-64-vuotiaiden osuuden vastaavanikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä. Simossa mielenterveysperusteista sairauspäivärahaa saajien osuus on ollut v. 2020 27,6%, v. 2021 31,3%:iin ja v. 2022 26,9%.

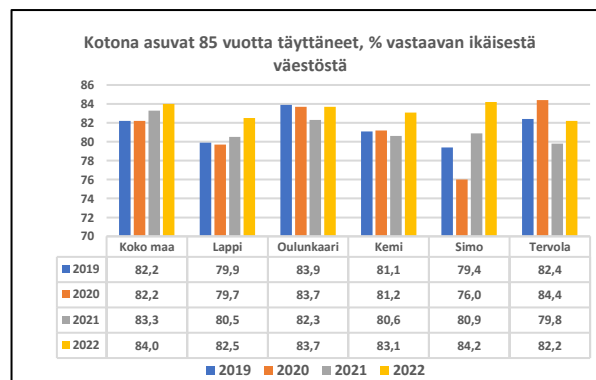
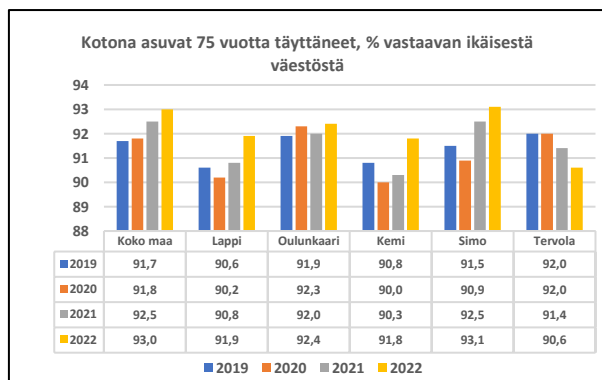

Ravitsemuksella hyvinvointia

Kunta toteuttaa hyvinvointistrategian mukaisia palveluita kuntalaisille ja työntekijöilleen niin ruokailuasioissa kuin terveydenhuollossa. Työntekijä tukee työntekijöiden hyvinvointia myymällä ruokalippuja verottajan hyväksymän tuenmäärällä vähennettynä. Kuntalaisten on mahdollista saada elintapaohjausta sekä asiantuntevaa ravitsemusneuvontaa terveyskeskuskäyntien yhteydessä esim. terveydenhoitajilta, lääkäriltä tai diabeteshoitajalta.

Ikäihmiset

Kotona asuvien 75v. ja 85v. prosentiosuudet vastaavanikäisestä väestöstä - indikaattori ilmaisee vuoden lopussa kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattoria laskettaessa kotona asuviksi laskettiin muut kuin sairaaloissa ja terveyskeskuksissa pitkäaikaishoidossa, vanhainkodeissa, vanhusten tehostetussa palveluasumisessa, kehitysvammalaitoksissa tai kehitysvammaisten autetussa asumisessa olleet. Väestötietoina käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Kotona asuvien 75v. täyttäneiden osuus oli v.2019 91,5%, v. 2020 90,9%, v. 2021 92,5% ja v. 2022 93,1%. Vuoden 2022 osuus on muihin verrattuna korkein. Kotona asuvien 85v. täyttäneiden osuus oli v. 2019 79,4%, v. 2020 76,0%, v. 2021 80,9% ja v. 2022 84,2%. Vuoden 2022 osuus on muihin verrattuna korkein. On tärkeää tulevana vuosina ja varsinkin hyvinvointialueen aloittaessa toiminnan, huolehtia edelleen ikäihmisten palveluista sekä mahdollistaa kotona asuminen riittävästi tukitoimilla.

Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75v. ja 85v. täyttäneet - indikaattorit ilmaisevat, kuinka monta prosenttia 75 vuotta tai 85 vuotta täyttäneistä saa säännöllisesti kotipalvelua ja/tai kotisairaanhoidoa. Henkilöt, joilla on palvelu- tai hoitosuunnitelma tai jotka saavat kotipalvelua, kotisairaanhoidoa tai päiväsaaralahoitoa vähintään kerran viikossa. Asiakkaisiin ei sisälly niitä henkilöitä, jotka ovat laitoshoidossa tai asumispalvelujen piirissä laskentapäivänä, vaikka heillä olisi palvelu- ja hoitosuunnitelma voimassa. Valtuustokauden aikana Simossa säännöllisen kotihoidon piirissä 75v. täyttäneiden keskiarvo prosenttiosuus on ollut 17,0% ja 85v. täyttäneiden osalta keskiarvo prosenttiosuus on ollut 42%.

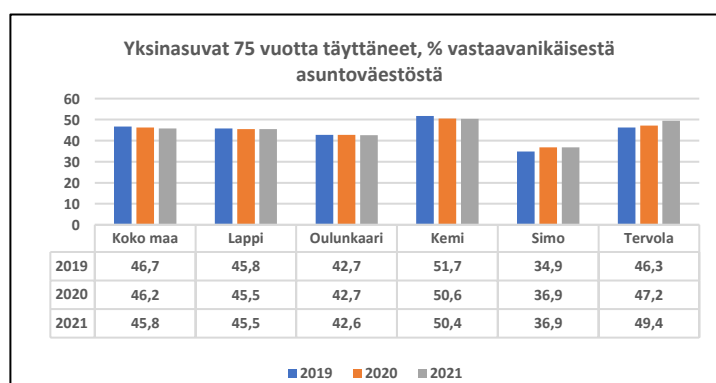
Oulunkaaren vanhuspalvelut tuottavat monipuolisia palveluja ikäihmisille. Palvelut suunnitellaan yhdessä ikäihmisen kanssa tukemaan hänen omia voimavaroja ja osallisuutta. Erilaiset teknologiset ratkaisut ovat myös osa ikäihmisten palveluja. Kun kotona tarvitaan tukea päivittäisissä asioissa ja arjen hallinnassa kotona asumista voidaan tukea kotihoidon palveluiden avulla. Kotihoitoon kuuluu kotipalvelu, kotisairaanhoido ja kotihoidon tukipalvelut. Asiakkaan kanssa sovitaan yhdessä palvelun sisällöstä. Kotihoito voi olla tilapäistä tai säännöllistä.

Kotihoidon palveluiden tarpeen arviointi aloitetaan seitsemän arkipäivän kuluessa yhteydenotosta ja se pyritään tekemään asiakkaan kotona. Kiireellisissä tapauksissa palvelu arvioidaan heti. Palvelutarpeenarvioinnin apuna käytetään Rai-toimintakykymittaria. Arvioinnissa huomioidaan elämäntilanne ja asumisen olosuhteet sekä toimintakyvyn eri osa-alueet kuten liikkuminen, osallistuminen, muistiin ja arjen hallintaan liittyvät tekijät sekä sosiaaliset verkostot. Sovitut kotihoidon palvelut aloitetaan kolmen kuukauden kuluessa palveluiden myöntämisestä.

Kotihoidon tukipalveluiden tarve arvioidaan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Tukipalveluiden tarkoituksena on tukea kotona asumista ja ne ovat ensimmäisiä palveluja kotona asumisen tukemiseksi. Tukipalveluista peritään erillinen maksu. Kotihoidon tukipalveluja ovat:

- ateriapalvelu; toteutetaan joko tarjoamalla lounas palvelukeskuksissa tai kotiin kuljetettuina aterioina
- vaatehuolto; pyykinpesu, ripustaminen ja vaatteiden viikkaaminen
- kylvetysohjelma; voidaan järjestää, jos asiakas ei itse kykene peseytymään, tai ei ole asianmukaisia pesutiloja kotona tai pesutilat ovat turvallisen liikkumisen kannalta hankalasti sijoitettuja esim. kellariin tai ne ovat toisessa rakennuksessa
- turvapalvelut; tuotetaan teknologisia ratkaisuja apuna käyttäen mm. turvaranneke, kaatumisvahti, ovihälytys, paikantava turvaranneke, lääkeautomaatti ja etäyhteydenpitolaitteet.
- kuntouttava päivätoiminta; ennaltaehkäisevää ja kuntoutumista tukevaa toimintaa, edistetään henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita
- sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumista tukevat palvelut; tarkoitettu asiakkaille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavan toimintakykyä alentavan syyn takia
- saattajapalvelu; omaiset, vapaaehtoistyöntekijät tai yksityiset palveluntuottajat toimivat saattajina sairaala- ja terveyskeskuskäynneillä
- asiointipalvelu; asioinnit (kauppa, apteekki) hoidetaan ensisijaisesti asiakkaan, omaisten tai lähipiirin toimesta, asiakas voidaan ohjata käyttämään ulkopuolista asiointipalvelua mm. kauppakassipalvelu
- siivouspalvelu; järjestetään ainoastaan sotaveteraaneille ja sotainvalideille, muuten asiakkaat ohjataan hankkimaan siivouspalvelut yksityisiltä palveluntuottajilta.

Yksinasuvat 75v. täyttäneet % vastaavan ikäisestä väestöstä - indikaattori ilmaisee vuoden lopussa kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä. Indikaattoria laskettaessa kotona asuviksi laskettiin muut kuin sairaaloissa ja terveyskeskuksissa pitkäaikaishoidossa, vanhainkodeissa, vanhusten tehostetussa palveluasumisessa, kehitysvammalaitoksissa tai kehitysvammaisten autetussa asumisessa olleet. Väestötietoina käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Simossa kotona asuvien osuus oli v. 2019 34,9%, v. 2020 36,9% ja v. 2021 36,9%.

Erityiskorvausoikeus (75 % tai 100 %) voidaan myöntää henkilölle, jolla on vakava ja pitkäaikainen, lääkehoitoa vaativa sairaus. Näitä sairauksia on viitisenkymmentä. Saadakseen oikeuden potilaan tulee hakea sitä Kelalta ja liittää mukaan tavallisesti erikoislääkärin kirjoittama lausunto, joka arvioidaan Kelassa. Kela rekisteröi kaikki oikeutetut taudin tarkkuudella. Heitä on vähän yli viidesosa koko väestöstä. Erityiskorvausoikeus kuvaa melko hyvin pitkäaikaissairastavuutta väestössä. Sen ulkopuolelle jää kuitenkin mm. allergioita ja joitakin tuki- ja

liikuntaelinsairauksia, joista allergiat ovat erityisen yleisiä lapsilla, ja tukielinsairaudet puolestaan yleistyvät myöhäisellä työiällä ja vanhuksilla. Simossa osuus oli v. 2019 62,1%, v. 2020 63,2%, v. 2021 62,4% ja v. 2022 61,4%.

Ravitsemuksella hyvinvointia

Vuodeosaston/palvelutalon/kotihoidon ateriat ovat suositusten mukaisia ja täyttävät ravitsemuslaadun kriteerit. **Oulunkaaren kuntayhtymän** Simon vanhuspalveluissa tehdään kotihoidon/kotisairanhoidon asiakkaille tarvittaessa ja tehostetussa palveluasumisessa kaikille asukkaille MNA-ravitsemustilanearviointi (Mini nutritional assessment=pieni ravintoarvio). MNA:n tulosten perusteella tehdään yksilölliset suunnitelmat mahdollisen vajaaravitsemuksen korjaamiseksi tai ehkäisemiseksi. Lisäksi lääkäri ohjeistaa jo mahdollisten sairauksien perusteella yksilöllistä ravitsemustilan seuranta. Ikääntyneillä on mahdollista saada yksilöllistä ravitsemusohjausta terveydenhuollon ammattilaisilta esim. reuma-, diabetes, sydäntautien tai INR-hoidossa olevat. Tarvittaessa konsultoidaan tai asiakas käy ravitsemusterapeutilla LPKS Mehiläisessä. Ikääntyneillä on mahdollista tilata Senioripisteestä palveluohjaajalta kotiin kuljetettava ateria viikon jokaiselle päivälle. Kotihoidosta voi tilata asiointiapua esim. kaupassa käyntiä tai kotihoidon työntekijä käy avustamassa ruokailussa yksilöllisen tarpeen mukaan. Kotihoidon kaikkien asiakkaiden ravitsemustilaa ja ruokailuja seurataan päivittäin, tarvittavat huomiot kirjataan asiakkaiden tietoon.

OSA II Valtuustokauden suunnitelmat

1. Kuntastrategian painotukset ja linjaukset

Simona Simoon

Visio: Simo on viihtyisän elämisen ja vireän yrittämisen maaseutukunta.

Arvot ja toimintatapa:

- Huolenpito: huolehditaan toisista ja ympäristöstä
- Yhdessä: osallistava tekeminen
- Sisu: tekemisen meininki

Strategiapolku:

Elinvoima

- Viestintä; positiivinen, rohkea, luova viestintä ja kuntamarkkinointi
- Elinkeinot; matkailun kehittäminen, yrittäjyyden edistäminen
- Kasvun mahdollistajat; rohkeat päätökset mm. kaavoitus

Ennakoiva hyvinvointi

- Hyvinvoiva henkilökunta; henkilökunnan hyvinvoinnin edistäminen
- Hyvinvoivat kuntalaiset; laadukkaat palvelut ja aktiivista omaehtoista tekemistä
- Luontoarvot/ vihreä siirtymä; puhdas ja turvallinen elinympäristö, kestävä kehitys

Simon kunta kehittää toimintaansa seuraavien tavoitteiden pohjalta:

1. Väestötavoite vuodelle 2022 on 2 950 asukasta ja tuleville vuosille väkiluku pysyy samana. Turvataan välttämättömät peruspalvelut.
2. Palvelujen tuottamisessa huomioidaan hyvinvointia vahvistavat toimet ja hyvinvointityössä painopisteenä on ikäihmiset.
3. Elinkeinorakenteen monipuolistamista tuetaan luomalla edellytyksiä erityisesti maaseutuelinkeinojen, luonto- ja kalastusmatkailun sekä pienteollisuuden kehittämiseen. Työllistämistoimenpiteitä kehitetään työllistämissuunnitelman pohjalta.
4. Teollisuusalueen laajenuksella mahdollistetaan teollisuuden ja pk-teollisuuden sijoittuminen Simoon.
5. Tuetaan kyläalueiden elinvoimaa. Asuin- ja elinympäristön viihtyisyyttä parannetaan ympäristöinvestoinneilla ja kaavoituksella.
6. Maanhankinnalla tuetaan asunto- ja elinkeinopoliittisia tavoitteita.
7. Kunnan palveluvarustusta kehitetään taloudellisten voimavarojen mukaan ja hyödyntäen seudullista yhteistyötä.
8. Simolaisille nuorille tarjotaan mahdollisuus laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Tavoitteiden saavuttamiseksi opetusta annetaan monipuolisin keinoin digitaalisia oppimisympäristöjä hyödyntäen. Lukiokoulutus antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja ammatilliseen koulutukseen. Koulutuksen kehittämisessä huomioidaan Simojoen erityispiirteiden ja arvokkaiden suojelualueiden mahdollisuudet ympärivuotiseen luontomatkailuun ja tutkimukseen.
9. Kuntatalouden tasapainottaminen siten, että kunnan velkamäärä ei nouse kohtuuttomaksi (2 500 euroa/as) ja alijäämää ei synny.
10. Kunnan kehittämisessä otetaan huomioon Meri-Lapin alueen yhteiset edunvalvonta- ja kehittämistavoitteet.
11. Simon kunnanvaltuusto on käymissään arvokeskusteluissa linjannut, että kunnan tärkeimmät palvelut ovat sosiaali- ja terveydenhuolto sekä sivistyspalvelut.

2. Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Simon kunnan strategia

Simon kunnan tilinpäätös ja toimintakertomus 2021

Simon kunnan talous- ja toimintasuunnitelma 2022

Simon kunnan hyvinvointikertomukset 2011, 2012, 2014, 2015, 2016, 2018, 2019, 2020

Päihde- ja mielenterveysstrategia 2011

Simon kunnan liikenneturvallisuustyön koulutus-, valistus- ja tiedotussuunnitelma vuosille 2011-2015

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämissuunnitelma

Vanhuspalvelulaki

Sosiaalihuoltolaki 2015

Perusopetuslaki

Lukiolaki

Varhaiskasvatuslaki

Nuorisolaki

Liikuntalaki

Kulttuurilaki

Simon ikäihmisten palveluopas 2014

Sosiaali – ja terveyspalveluiden suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2014-2017

Etsivä nuorisotyö Simossa

Lähde! Taiteesta osallisuutta hanke 2020-2023

Oulunkaaren lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021

Kouluterveyskysely 2021

Move-mittaukset 2021

Simon kunnan perhekeskuskäsikirja 2022

Valtuustokaudelle 2022 painopistealueet eri ikäryhmillä

1. Painopistealue ja kehittämiskohde/ kohteet			
Lapsiperheet			
Tavoitteet	Toimenpiteet/vastuutaho	Resurssit	Arviointimittari
Lapsiperheiden ja vanhemmuuden tukeminen sekä asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen	Tapahtumat, neuvolatyö, Lapset puheeksi, Mallinnettu tuen polku, vanhempainkoulu, alle kouluikäisten lasten erityistuen tarpeeseen vastaaminen, Perhekeskus-toiminnan vahvistaminen, systeeminen lastensuojelun toimintamalli, LAPE-hanke, sähköiset palvelut perhepalveluissa, Palvelunohjaus-mallin vahvistaminen, hyvinvointineuvola, oppilashuolto Vastuutahot: sosiaalitoimi, neuvola, mielenterveysyö, varhaiskasvatus	Perhepalvelut/ terveydenhoito/neuvolatyö, sivistystoimi/varhaiskasvatus terapeutit, kolmas sektori	Osallistujamäärä Asiakaskontaktit
Kouluruokailun edistäminen	Tehdään aitoa yhteistyötä; sivistyspalvelut/perusopetus, ruokapalvelut, huoltajat	Sivistyspalvelut; opettajat/ huoltajat, kouluterveydenhoitaja, ruokapalveluiden henkilöstö	Ruokailijamäärä
Kiusaamisen ehkäisy	Tehdään aitoa yhteistyötä; sivistyspalvelut/perusopetus huoltajat, vapaa-aikapalvelut	Sivistyspalvelut; opettajat/ huoltajat, kouluterveydenhoitaja, vapaa-aikaohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä	Kiva- koulu kyselyn tulokset, kiusaamisprosentti
Yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen	Tehdään aitoa yhteistyötä; sivistyspalvelut/perusopetus huoltajat, vapaa-aikapalvelut, oppilaskunta, vanhempainillat	Sivistyspalvelut; opettajat/ huoltajat, kouluterveydenhoitaja, vapaa-aikaohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä	Osallistujamäärät, kouluterveyskysely, Kiva-koulu kyselyn tulokset

2) Painopistealue ja kehittämiskohde/ kohteet			
Nuoret			
Tavoitteet	Toimenpiteet/vastuutaho	Resurssit	Arviointimittari
Sosiaalinen nuorisotyö	Yökahvila- ja nuorisotilatoiminta, tapahtumat, liikunta, Ässäkentät, lukiolaisten oma ryhmä Vastuutahot: vapaa-aika-, sivistys- ja tekninen toimi, seurakunta, eri järjestöt, etsivä nuorisotyö, työpaja, nuoret itse; innostaa liikkumaan, nuorten oma vastaisku vaivoille	Vapaa-aikapalvelut, etsivä nuorisotyö, työpaja, koulut, seurakunnan nuorisotyönohjaaja, koulukuraattori, opo, mielenterveyshoitaja, työsuunnittelija, järjestöt/kolmas sektori	Osallistujat
Kouluruokailun edistäminen	Tehdään aitoa yhteistyötä; sivistyspalvelut/perusopetus, ruokapalvelut, huoltajat	Sivistyspalvelut; opettajat/ huoltajat, kouluterveydenhoitaja, ruokapalveluiden henkilöstö	Ruokailijamäärä
Kiusaamisen ehkäisy	Tehdään aitoa yhteistyötä; sivistyspalvelut/perusopetus huoltajat, vapaa-aikapalvelut	Sivistyspalvelut; opettajat/ huoltajat, kouluterveydenhoitaja, vapaa-aikaohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä, Kiva- tiimi	Kiusaamisen kokeminen
Yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen	Tehdään aitoa yhteistyötä; sivistyspalvelut/perusopetus huoltajat, vapaa-aikapalvelut, nuorten elämänhallinnan parantaminen	Sivistyspalvelut; opettajat/ huoltajat, kouluterveydenhoitaja, vapaa-aikaohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä, oppilashuoltoryhmä, Kiva-tiimi	Osallisuuden kokemus prosentteina, Kiva-kysely

3) Painopistealue ja kehittämiskohde/ kohteet			
Työikäiset			
Tavoitteet	Toimenpiteet/vastuutaho	Resurssit	Arviointimittari
Työikäiset liikkuvat enemmän ja KKI- kampanjan jatkaminen	Tapahtumat yhteistyössä eri yhdistysten kanssa Vastuutahot: vapaa-aika- ja tekninen toimi, eri järjestöt	Vapaa-aikapalvelut, tekniset palvelut/kunnossapito, järjestöt/kolmas sektori	Osallistujamäärät, tapahtumien määrä ja kortin lunastaneet
Osallisuus ja työllistyminen	Sosiaalisen kuntoutuksen prosessin vahvistaminen, sähköiset palvelut	Perhepalvelut, työterveys- ja terveyspalvelut	Palvelujen käyttö, asiakkuudet
Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien vähentäminen	Hoito/ kuntoutus ja terveyttä edistävät toimet; elintavat, työympäristö, työ ja työelämä. Arki- ja hyötyliikunnan lisääminen sekä yleisöluennot. Kuntalaisten oma vastaisku vaivoille!	Työterveyshuolto, perhe- ja terveyspalvelut, tekniset palvelut (liikuntapaikat ja pyörätiet), vapaa-aikapalvelut	Työpaikkakäynnit, kyselyt, osallistujamäärät

4) Painopistealue ja kehittämiskohde/ kohteet			
Ikäihmiset			
Tavoitteet	Toimenpiteet/vastuutaho	Resurssit	Arviointimittari
Ikäihmisten liikunnan lisääminen	Liikuntatapahtumat Vastuutahot: tekninen toimi, vapaa-aikatoimi, sivistystoimi, vanhuspalvelut, eri järjestöt, seurakunta	Tekniset palvelut/ kunnossapito, vapaa-aikapalvelut, sivistystoimi, vanhuspalvelut, järjestöt/kolmas sektori, seurakunta	Kävijämäärät
Hyvinvoinnin/terveyden edistäminen ja kotona asumisen tukeminen, kerhotoiminnot eri kylille	Luodaan uusi palvelu, jonka avulla kotona selviytymistä tuetaan. Vastuutahot: eri hankkeet, vapaa-aikapalvelut, vanhuspalvelut, tekninen toimi	Hankkeiden työntekijät, kyläyhdistykset, perhepalvelut/vanhuspalvelu, vapaa-aikapalvelut, valtuutetut	Osallistujat Kotona asuvien määrän lisääntyminen

5) Painopistealue ja kehittämiskohde/ kohteet			
Mielenterveys- ja päihdetyö			
Tavoitteet	Toimenpiteet/vastuutaho	Resurssit	Arviointimittari
Osallisuus ja työllistyminen	Sosiaalisen kuntoutuksen prosessin vahvistaminen, sähköiset palvelu	Perhepalvelut/terveystoimi/ päihde- ja mielenterveys, Simon kunnan työllistämistyö,	
Tarpeenmukaisten asumuspalvelujen järjestäminen mielenterveys- ja päihdekuntoutujille ja erilaisissa elämän kriiseissä oleville.	Tuettua asumista (ns. kriisiasuntoja kalustettuina). Maksuhäiriöisten asumisen turvaaminen. Vastuutahot; perhepalvelut/ terveystoimi/ päihde- ja mielenterveys, tekninen toimi	Perhepalvelut, tekniset palvelut/kunnossapito	
Eri toimijoiden välinen vuorovaikutus on perhekeskeistä, avointa ja toisia kunnioittavaa. Perheiden haasteisiin puututaan riittävän varhain.	Yhteistyön lisääminen ja tiivistäminen eri toimijoiden välillä. Toimiminen perhekeskeisesti ja avoimen dialogisuuden mukaan. Vastuutahot; mielenterveystyöntekijät yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Perhepalvelut. Mahdollisesti ulkopuolinen kouluttaja	Eri toimijoiden välinen vuorovaikutus on perhekeskeistä, avointa ja toisia kunnioittavaa. Perheiden haasteisiin puututaan riittävän varhain.

6) Painopistealue ja kehittämiskohde/ kohteet			
Työllistäminen			
Tavoitteet	Toimenpiteet/vastuutaho	Resurssit	Arviointimittari
Kuntouttava työtoiminta ja pitkäaikaistyöttömien sakkomaksujen pienentyminen	Kartoitetaan eri työllistymisvaihtoehdot, aktivointisuunnitelmat, palkkatuki-, kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilupaiikkojen selvittäminen. Työpajan työryhmän säännölliset kokoukset	Simon kunnan työllistäminen, perhepalvelut, te- toimisto, kunnanhallitus, eri hallintokunnat, työpaja, järjestöyhteistyö	Osallistujamäärät, sakkomaksujen euromäärät, asiakkuudet
Työsuunnittelija	Työsuhteen jatkuminen, työtoimintojen kartoittaminen Vastuutahot; kunnanhallitus, työsuunnittelija	Simon kunnan työllistäminen, perhepalvelut, eri hallintokunnat	Työtoimintojen kartoitus, kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilun tai palkkatuetun työn asiakkaiden lukumäärät

VALTUUSTOKÄSITTELY

Hyväksytty valtuustossa ____/____ 2022

